

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

„SROVNÁNÍ SPOTŘEBNÍCH DANÍ ČESKÉ REPUBLIKY A VYBRANÉ ZEMĚ EVROPSKÉ UNIE“

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a poznatků, s pomocí uvedené literatury.

V Hluboké nad Vltavou, dne 7. dubna 2006

.....

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi s touto bakalářskou prací pomohli. Především však děkuji vedoucí mé práce, paní inženýrce Jarmile Křížové, za ochotu a veškerý čas, který mi při tvorbě této práce věnovala.

ABSTRACT

This bachelor's work compares excise duties in the Czech republic and Great Britain. In the first part there are a lot of basic information about them. Especially about products, which are liable to these duties – hydrocarbon oils, beer, spirits, wine and made-wine products, tobacco products. You can find information in which cases are there free of duty or in tax abatement, how can you store these products, when must you pay the duty or give the tax return and so on. There is also something about customs office – how they are making control of the products and what are their rights during the control. In this work is written something about offences and penalties too.

The main part of the bachelor's work is the comparison of excise duties in both countries. The comparison tells us, where are the excise duties higher and more profitable or which country has got better tax system for excise duties.

When I started to write this bachelor's work, I had got one target – to demonstrate the excise duties in Great Britain are still better than these in the Czech republic. I hope I achieved it.

KEY WORDS:

Excise duty on hydrocarbon oil

Excise duty on tobacco products

Excise duty on spirits

Excise duty on wines and made-wines

Excise duty on beer

1. ÚVOD

Tématem mojí bakalářské práce je porovnání spotřebních daní České republiky a spotřebních daní vybrané země Evropské unie. Toto téma jsem si zvolila až po delším uvážení, protože daňová problematika není vůbec jednoduchá záležitost. Člověk musí vědět, kde hledat ty správné informace a také se v nich musí umět dobře orientovat. Už jen porozumět některým daňovým zákonům může být pro někoho obtížnou překážkou.

Mě ovšem spotřební daně zaujaly již v průběhu zimního semestru druhého ročníku, kdy jsme je probírali v rámci předmětu „daňový systém.“ Možná mě zaujaly proto, že jsou to jedny z mála daní, které mi připadají logické, spravedlivé a užitečné. Logické – jsou uvaleny na zboží, které způsobuje někomu nebo něčemu škodu a ta je potom „hrazena“ právě z vybraných spotřebních daní (např. daň z minerálních olejů je placena především z důvodu, že spotřeba minerálních olejů má negativní dopad na ovzduší a přírodu, používáním automobilů se opotřebovávají silnice, proto se musí pravidelně opravovat, a také roste počet nehod na silnicích, což ohrožuje lidské zdraví a život. Takže náklady, které zde vznikají, jsou hrazeny z částky peněz vybrané jako spotřební daň z minerálních olejů). Spravedlivé – platí je skutečně jen osoba, která dané zboží, podléhající spotřebním daním, vyrábí, užívá nebo dováží. Užitečné – určitým způsobem se snaží chránit životní prostředí a lidské zdraví (značně zvyšují cenu zboží, čímž chtějí spotřebitele odradit od jeho koupě).

Kromě těchto vlastností se mi na spotřebních daních líbí i to, že se týkají jen a pouze produktů, které jsou škodlivé a vyvolávají dodatečné náklady státu, a také to, že jsou vybírány za účelem úhrady škod, které spotřeba daného zboží vyvolává. Svým způsobem mají přimět spotřebitele škodlivých produktů, aby si místo nich našli „zdravější“ náhradu.

Spolu s výběrem daní, o nichž bude pojednávat moje bakalářská práce, bylo nutné si zvolit i způsob, jakým o těchto daních budu psát. Samotné zpracování spotřebních daní v naší republice dle našich daňových zákonů mě nezaujalo natolik, jako jejich porovnání s jiným členským státem Evropské unie. Porovnání spotřebních daní si představuji tak, že si zjistím druhy spotřebních daní v jednotlivých zemích, určím, jaký mají pro danou zemi význam, čím se od sebe liší a co mají naopak společného. Také porovnáám spotřební daně v určených zemích se spotřebními daněmi v Evropské unii obecně. Samotné srovnání spotřebních daní mezi dvěma zvolenými zeměmi bude potom nejdůležitější součástí této bakalářské práce.

Posledním bodem, důležitým pro úplnost zadání tématu bakalářské práce, bylo určení země, se kterou budu spotřební daně naší republiky porovnávat. Tentokrát jsem se nerozmýšlela příliš dlouho. Rozhodování mi ulehčil jazyk, v němž jsou dostupné zdroje o dané zemi. Jasným favoritem pro mě byla angličtina, jelikož to je jazyk, kterým jsem schopna plynule mluvit a mám i základy odborné angličtiny z oblasti obchodu, takže překlad získané literatury by pro mě neměl být velkým problémem. Tím se můj výběr zúžil na anglicky mluvící země, což mě nasměrovalo na sever, do mé oblíbené Velké Británie.

Tato země mě zaujala již na základní škole, proto jsem byla velmi ráda, že si mohu Velkou Británii zvolit jako součást své bakalářské práce, a poznat ji tak i po stránce financí, obchodu a daňových záležitostí.

Jelikož se daňové zákony, které jsou nezbytnou studijní literaturou pro tuto bakalářskou práci, každý rok mění, musela jsem se tomu přizpůsobit i já při shromažďování potřebných informací. Daňové zákony pro rok 2005 už jsou zhotoveny tak, aby byly v souladu s Evropskou unií, i když v nich jsou stále ještě určité pasáže, které od vstupu České republiky do Evropské unie neplatí. Při hledání informací o spotřebních daních Velké Británie jsem se pohybovala zvláště na aktuálních internetových stránkách britské vlády, takže ani tady by neměl být s „čerstvostí“ získaných informací problém.

V rámci mého úvodu bych se také ráda zamyslela nad tím, čím bude tato bakalářská práce přínosná. Pro mě bude velkým přínosem to, že mě studium odborné literatury obohatí o spoustu nových poznatků z oblasti daňové problematiky. Určitě nebudu jen „opisovat“ daňové zákony, jak by si někteří mohli myslet. Mým cílem je si daňové zákony důkladně prostudovat a potom na jejich základě napsat práci svými vlastními slovy, případně některé části zákona obohatit svými názory či komentáři. Samotné porovnávání spotřebních daní v obou zemích mě přivede k zamyšlení se nad jejich situací a vytvořit si na ně vlastní názor a zhodnotit, kde mají spotřební daně lépe promyšlené. Podobným způsobem by tato bakalářská práce mohla působit i na mé okolí, které s ní přijde do blízkého kontaktu.

Každopádně doufám, že se mi podaří dosáhnout stanoveného cíle. A to dokázat, že spotřební daně ve Velké Británii mají před těmi našimi českými stále ještě značný náskok, a že Česká republika má po vstupu do Evropské unie v oblasti spotřebních daní stále co dohánět. Možná by bylo dobré, kdyby se spotřební daně Velké Británie staly pro Českou republiku jakousi inspirací v jejím dalším postupu týkajícím se spotřebních daní, popřípadě v provádění změn daňových zákonů.

2. METODIKA PRÁCE

Jako hlavní metodiku své práce jsem zvolila studování daňových zákonů týkajících se spotřebních daní. V první řadě prostuduji Zákon o spotřebních daních v České republice a vyberu si z něj to nejdůležitější, co ve své bakalářské práci použiji. Vzhledem k rozsahu práce nelze zpracovat komplet celý zákon, ale pouze jeho nejdůležitější část a vyzdvihnout to, co je pro porovnání spotřebních daní podstatné. Ovšem nelze se rovnou vrhnout na rozebírání samotných spotřebních daní. Čtenář musí být do problematiky uveden vymezením základních pojmů a seznámením se s nimi, a právě k tomu mi poslouží další odborná literatura zabývající se daňovou problematikou naší republiky.

Po prostudování a sepsání údajů o spotřebních daních v České republice se vrhnu na studium textů získaných z internetových stránek britské vlády, z nichž si opět vyberu to nejdůležitější, co se spotřebních daní Velké Británie týká. Budu se snažit, aby britská část bakalářské práce byla podobná té české, aby se potom obě části dobře porovnávaly. Půjde tedy hlavně o porovnání druhů a sazeb spotřebních daní a jejich významů pro jednotlivé státy.

Poté, co zpracuji jednotlivé spotřební daně v obou zemích zvlášť, přijde na řadu samotná analýza spotřebních daní a jejich vzájemné porovnávání. Zdůrazním, kde jsou, dle mého názoru podložené získanými informacemi, spotřební daně lépe zavedeny a čím by měly být pro druhou zemi příkladem.

Dále v krátkosti zmíním směrnici Evropské unie ke spotřebním daním a vyhodnotím, čím se spotřební daně ve srovnávaných zemích liší, popřípadě jak by měly být ještě doplněny. V rámci vnitřního trhu Evropské unie se také zaměřím na to, jak Evropská unie zamezuje daňovým únikům.

V závěru své bakalářské práce uvedu výsledky, k nimž jsem došla, a posoudím, zda se mi podařilo dokázat moji pracovní hypotézu a dosáhnout tak stanoveného cíle.

3. SPOTŘEBNÍ DANĚ ČESKÉ REPUBLIKY

Spotřební daně patří historicky mezi nejstarší daně a již od dob svého vzniku vždy představovaly významný přínos pro panovníka. Jejich význam je poměrně velký i v současné době. (Vančurová, 2004) Spolu s daní z přidané hodnoty tvoří skupinu nepřímých daní, ale v mnohých věcech se od sebe tyto daně liší. Spotřební daně jsou vybírány jednorázově, většinou při prodeji výrobku konečnému spotřebiteli, takže jsou to daně, které jsou uplatňovány jen jednou. To, že jsou to daně nepřímé, znamená, že výrobci a obchodníci je sice odevzdávají do veřejného rozpočtu, ale předpokládá se, že o částku daně zvýší své ceny. Tímto mechanismem má daň dopadnout na spotřebitele. Skutečnost je ale mnohem složitější. O poměru, v němž se daň rozdělí mezi výrobce, obchodníky a spotřebitele, rozhodují elasticity poptávky a nabídky, případně jiné faktory. Proto některá daň opravdu dopadá téměř celá na spotřebitele, jako například daň z tabáku, ale u mnohých daní tomu tak není. (Kubátová, Vítek, 1997) Jedná se o tzv. daňovou incidenci.

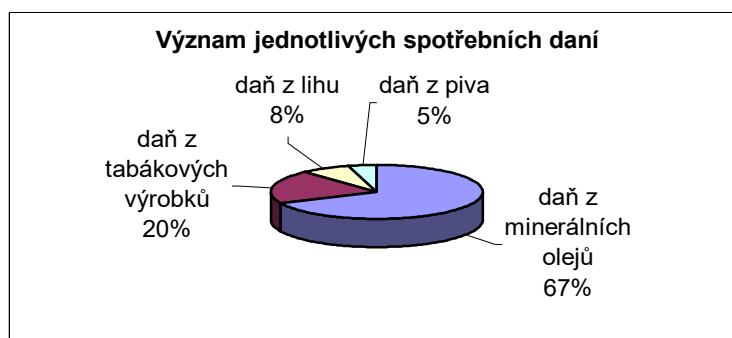
V rámci Evropské unie jsou spotřební daně harmonizovány. Je to způsobeno hlavně tím, že se promítají do cen vybraného zboží a mohly by tak bránit volnému obchodu mezi státy Evropské Unie. Ta také přesně stanovuje zboží, které musí být povinně předmětem spotřebních daní, a co jim naopak podléhat nesmí. Zároveň jsou Unií stanoveny minimální sazby pro každou skupinu vybraných výrobků. Česká republika většinou těchto minimálních sazeb už dosáhla.

Také jsou to daně, kterými stát cíleně zatěžuje prodej nebo spotřebu úzké skupiny výrobků. Důvodem jejich uplatnění je zejména přínos pro státní pokladnu. Jde přitom o velmi stabilní a dobře odhadnutelný zdroj díky nízké cenové a důchodové pružnosti poptávky u většiny výrobků, které této dani podléhají. Dále lze uvést důvody zdravotní nebo ekologické, neboť jde často o výrobky, jejichž spotřeba negativně ovlivňuje zdravotní stav obyvatelstva nebo nepříznivě působí na životní prostředí. (Vančurová, 2004)

Předmětem daně dle Zákona o spotřebních daních jsou vybrané druhy výrobků, které byly vyrobeny nebo dovezeny na daňové území Evropské unie, a to:

- daň z minerálních olejů,
- daň z lihu,
- daň z piva,
- daň z vína a meziproduktů,
- daň z tabákových výrobků. (Marková, 2005)

V následujícím grafu lze dobře vidět význam jednotlivých spotřebních daní:

Zdroj: Státní závěrečný účet 2002, MFČR

Největší podíl na výnosu spotřebních daní má daň z minerálních olejů. Ta se podílí přibližně dvěma třetinami na celkovém výnosu a je také zdrojem příjmů Státního fondu dopravní infrastruktury. Druhou výnosově významnou je daň z tabákových výrobků. Proto je logické, že právě na tyto dvě daně soustředil stát pozornost z hlediska zmenšení prostoru pro daňové úniky a zvýšení možnosti daňové kontroly. V oblasti minerálních olejů se to projevuje barvením a značkováním minerálních olejů a u tabákových výrobků se používají tabákové nálepky. (Vančurová, 2004) Opakem těchto dvou nejvýznamnějších daní je daň z vína a meziproductů, protože ta tvoří nejméně podstatnou část výnosu ze spotřebních daní. Sazba této daně ani není nijak vysoká, proto příliš nezatěžuje konzumenty nejrůznějších odrůd vín, kteří si na vínu rádi pochutnají.

Plátcem spotřebních daní může být jak fyzická, tak i právnická osoba. Většinou jsou to osoby provozující daňový sklad, což je místo, prostorově nebo stavebně ohraničené, ve kterém se vybrané výrobky vyrábějí, zpracovávají, skladují, přijímají nebo odesílají. Je zabezpečen proti daňovým únikům. (Vančurová, 2004) Tyto osoby ho mohou provozovat na základě povolení od celního ředitelství, které jim ho vydá do 60 kalendářních dnů ode dne, kdy si podali návrh na jeho vydání přes celní úřad. Vydáním povolení dostane každý daňový sklad evidenční číslo. K plátcům patří také osoby, kterým vznikla povinnost přiznat a zaplatit daň při dovozu, v případě, že použili výrobky osvobozené od daně k jiným účelům, než stanovuje zákon, pokud se ztratí nebo znehodnotí dané výrobky, pokud přijmou nebo vyrobí tyto výrobky za účelem podnikání a další možnosti určené zákonem.

Plátcí daně musí prokázat fakt, že vybrané výrobky byly zdaněny. Tato skutečnost nastává v momentě, kdy jsou výrobky podléhající spotřebním daním vpuštěny do volného daňového oběhu. Je možno ji prokázat daňovým dokladem, dokladem o prodeji nebo dokladem o dopravě. Všechny tyto doklady musí mít náležitosti stanovené zákonem,

jako je například název firmy, sídlo, daňové identifikační číslo, množství výrobků uvedených do volného daňového oběhu, celkovou výši ceny daných výrobků, datum vystavení daňového dokladu, číslo daňového dokladu a podobně. (Marková, 2005)

Daňová povinnost potom vzniká tím, že jsou vybrané výrobky vyrobeny nebo dovezeny na daňové území Evropské unie, tzn. že okamžik výroby nebo dovozu je tedy okamžikem daňové povinnosti. Vzhledem k tomu, že mezi členskými státy Evropské unie stále existují rozdíly v úpravě konkrétních sazeb u jednotlivých vybraných výrobků, je uplatňován princip zdanění v zemi spotřeby, tj. v zemi, kde dochází k prodeji pro konečnou spotřebu. Zdanění spotřební daní až v okamžiku propuštění do volného daňového oběhu má zajistit, aby v daném členském státě vybrané výrobky stejného charakteru podléhaly stejné sazbě daně. Všechny státy Evropské unie jsou při stanovení sazeb spotřebních daní povinny respektovat výši směrnicí stanovených minimálních sazeb. I při dodržení tohoto pravidla však mezi členskými státy zůstávají rozdíly ovlivněné zaměřením produkce daného státu a také například tradicí spotřeby určitého typu nápojů, jako např. víno nebo pivo.

Rozdílné zdanění by nepřipustně ovlivňovalo konkurenceschopnost zboží. V okamžiku, kdy členské státy dosáhnou úplné shody sazeb spotřebních daní, bude možné v Evropské unii přejít na způsob zdanění v zemi výroby. V současnosti se legislativa Evropské unie řídí zásadou umožnit volný oběh zboží mezi členskými státy až do okamžiku dodání ke konečné spotřebě. Daňovým únikům se unie brání přesně stanoveným daňovým dohledem nad pohybem zboží před zdaněním. (Vančurová, 2004)

Vznik daňové povinnosti se ale liší od vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit. Na tu totiž dochází až při uvolnění výrobků do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky nebo, v případě dovozu, dnem, kdy vznikne celní dluh. Kromě těchto základních případů vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit jsou zákonem dány ještě další, ne tak časté případy, jako je den ztráty nebo znehodnocení výrobků, pokud k tomu nedošlo v důsledku nepředvídatelné události, den použití výrobků pro vlastní spotřebu nebo třeba den použití výrobků osvobozených od daně pro jiné účely než určuje stát.

U každé spotřební daně jsou stanoveny sazby a způsob určení základu daně. Samotná spotřební daň se potom spočítá vynásobením základu daně sazbou daně.

Některé výrobky mohou být od spotřebních daní také osvobozeny. Týká se to výrobků osvobozených od cla, nabytých pro osobní spotřebu, nakoupených bez daně při válečném

stavu státu nebo při jeho ohrožení, dovezených na daňové území České republiky z jiného členského státu pro ozbrojené síly členských států OSN nebo pro zastupitelství mezinárodní organizace, orgány Evropských společenství a další zvláštní mise. Poslední tři zmíněné případy spadají do kategorie osob, které požívají výsady a imunitu (mimo nich bychom v zákoně ještě našli třeba členy diplomatické mise, úředníky zastupitelství mezinárodní organizace a jiné). Na ně se vztahuje také vrácení daně.

Vrácení daně se ovšem netýká pouze osob požívajících výsad a imunity. Spotřební daň může být vrácena i plátcům, a to dnem propuštění výrobků do režimu vývozu nebo pasivního zušlechťovacího styku nebo dnem opětovného uvedení do režimu podmíněného osvobození od daně (ten se týká výrobků umístěných v daňovém skladu, výrobků vyvážených z daňového území Evropského společenství spolu s průvodním dokladem, výrobků dopravovaných z jednoho daňového skladu do jiného v rámci ČR spolu s průvodním dokladem nebo výrobků dopravovaných mezi daňovými sklady členských států EU s průvodním dokladem). Pokud plátce předloží doklad o tom, že daň zaplatil na území České republiky a výrobky pak dopravil do jiného členského státu za účelem podnikání, taktéž mu vzniká nárok na vrácení daně, ale musí jej uplatnit ještě před odesláním výrobků. Výrobky pak musí odeslat se zjednodušeným průvodním dokladem, který musí příjemce výrobků potvrdit a poslat zpět spolu s dokladem o zajištění daně v jiném členském státě. Nárok na vrácení daně se uplatňuje v daňovém přiznání, a to pouze do výše skutečně zaplacené daně.

Nárok na vrácení daně zaniká v případě, že nebyl uplatněn do šesti měsíců ode dne, kdy mohl být poprvé uplatněn.

Zdaňovacím obdobím pro výrobky podléhající spotřební dani je kalendářní měsíc (s výjimkou dovážených výrobků). Daňové přiznání musí plátce podat do 25. dne následujícího měsíce po skončení zdaňovacího období (např. zdaňovacím obdobím je měsíc květen, takže daňové přiznání musí být podáno do 25. června). Předkládá se celnímu úřadu za každou daň samostatně. Při dovozu vybraných výrobků se za daňové přiznání považuje celní prohlášení, jímž je navrženo propuštění vybraných výrobků do příslušného celního režimu. (Marková, 2005) Zatímco daňové přiznání musí být podáno do 25. dne po skončení zdaňovacího období, daň je splatná až do 40. dne po jeho skončení.

Daň vybíraná při dovozu vybraných výrobků je splatná ve lhůtě 10 kalendářních dnů ode dne, kdy bylo povinné osobě doručeno rozhodnutí o vyměření cla, daní a poplatků, nebo ústně sdělena výše daně. (Marková, 2005)

V některých případech musí být spotřební daň zajištěna, a to převodem peněz na zvláštní účet celního úřadu, bankovní zárukou nebo ručitelem. Celní úřad použije zajištění daně na úhradu daně, pokud není daň zaplacená ve lhůtě splatnosti daně. (Marková, 2005)

Pokud fyzická osoba cestuje do třetí země, což je země, která se nachází mimo daňové území Evropského společenství, může si v tranzitním prostoru mezinárodních letišť a na palubě letadla koupit výrobky podléhající spotřebním daním za cenu bez daně.

Stejně jako v mnoha jiných oborech, i v oblasti spotřebních daní je nutno vést evidenci vybraných výrobků, ať už vyrobených, převzatých, zpracovaných či vydaných z daňového skladu nebo výrobků použitých pro vlastní potřebu. Vede ji jak výrobce, tak provozovatel daňového skladu, tak i uživatel vybraných výrobků.

Jelikož spotřební daně v České republice spravuje celní úřad a celní ředitelství, vymezuje jim zákon určité pravomoci a oprávnění. Jednak jsou oprávněny kontrolovat, zda jsou plněny podmínky povolení k provozování daňového skladu nebo zda jsou plněna zvláštní povolení na přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně. Dále jsou oprávněny naříditi plátcům nebo uživatelům provedení inventarizace, vstupovat do každé provozní budovy, kde jsou vyráběny, zpracovávány nebo skladovány vybrané výrobky, zastavovat dopravní prostředky a provádět jejich kontrolu, odebírat vzorky vyráběných, zpracovávaných, skladovaných i dopravovaných vybraných výrobků, a další činnosti.

Zjistí-li celní úřad nebo celní ředitelství nějaké nesrovnalosti týkající se vybraných výrobků (např. jsou dopravovány bez dokladu, údaje na dokladu jsou nesprávné nebo nepravdivé, doklad je padělaný atd.), rozhodne o zajištění těchto výrobků. Na tuto skutečnost vyhotoví protokol a zajištěné výrobky uskladní mimo dosah kontrolované osoby. Ta se proti rozhodnutí zajištění může odvolat do 7 pracovních dnů ode dne doručení o rozhodnutí. Zajištění vybraných výrobků trvá do doby, než je rozhodnuto o jejich propadnutí nebo zabrání. Vlastníkem propadnutých nebo zabraných výrobků se stává stát. Ten je potom prodá k přepracování v dražbě, nebo, pokud jde o tabákové výrobky, je na náklady vlastníka zničí.

Oba orgány mohou v případě menších nesrovnalostí daným osobám ukládat i pokuty. Rozhodnutí o uložení pokuty musí být odůvodněno. (Marková, 2005)

3. 1. DAŇ Z MINERÁLNÍCH OLEJŮ

Daň z minerálních olejů se dříve nazývala „daň z uhlovodíkových paliv a maziv“ a je to nejvýznamnější spotřební daň u nás, protože přináší do státního rozpočtu 2/3 celkového příjmu. Týká se motorových a leteckých benzinů, středních olejů, těžkých plynových olejů, těžkých topných olejů, odpadních olejů, zkapalněných ropných plynů a stlačených plynů používaných pro pohon motorů nebo pro výrobu tepla a také směsí těchto minerálních olejů.

Plátcí této daně jsou právnické nebo fyzické osoby, které používají nebo prodávají zmíněné minerální oleje nebo přísady či plnidla do minerálních olejů. Týká se to tedy především majitelů automobilů, protože daň se jim samozřejmě promítne do ceny pohonných hmot. V současné době dosahují ceny paliva nejvyšších cen, které kdy na trhu existovaly, přesáhly dokonce hranici 30 Kč za 1 litr paliva, i když teď již po značném nárůstu zvolna klesají.

Aktuální příčinou zdražení je nedostatek benzínu v Evropě, odkud jej vykupují Spojené státy. Kvůli výpadku rafinérských kapacit, způsobených hurikánem Katrina, totiž Američanům denně schází desetina potřeby benzínu. Nedostatek benzínu ve Spojených státech je problémem, který může vyvolat celosvětovou krizi. Už před hurikánem Katrina byl v celém světě krajní nedostatek rafinérských kapacit. Pokud se to nepodaří rychle napravit, zažijeme další skokový nárůst ceny benzínu a dalších paliv nad hranici, kterou dokáže světové hospodářství vstřebat bez propadů.

Ještě než došlo ke zdražení paliva, fronty u českých čerpacích stanic vzdáleně připomínaly hysterii z počátku devadesátých let, před zavedením tržních cen pohonných hmot. Nejnovější zdražení - o dvě až tři koruny - je od té doby pravděpodobně nejvýraznější "nárazovou" změnou na cenovkách tuzemských pump. (*Hospodářské noviny*, 5. 9. 2005)

Povinnost daň z minerálních olejů přiznat a zaplatit vzniká, kromě již zmíněných situací v obecném úvodu o spotřebních daních, také dnem, kdy jsou minerální oleje použity pro účely s vyšší daňovou sazbou, než jaká u nich byla uplatněna, nebo dnem, kdy byly směsi minerálních olejů použity pro jiné motory než pro motory, pro něž jsou určeny.

Od daně z minerálních olejů jsou osvobozeny minerální oleje používané pro jiné účely, než je pohon motorů nebo výroba tepla, minerální oleje spotřebované v prostorách podniku na výrobu vybraných výrobků, v němž byly vyrobeny nebo zpracovány a také minerální oleje, které jsou za účelem chemické redukce vstříkovány do vysokých pecí jako přísada ke koksu,

který je hlavním palivem. Kromě toho jsou od daně osvobozeny i odpadní oleje, pokud byly získány výměnou olejů v motorech, převodovkách, transformátorech, hydraulických zařízeních nebo v ložiscích. Osvobozené od daně jsou i minerální oleje používané jako pohonná hmota pro veřejné plavby po vodách na daňovém území České republiky a pohonná hmota pro veřejnou leteckou dopravu a letecké práce. (Marková, 2005)

Minerální oleje, které jsou osvobozené od daně, je možné dopravovat pouze z daňového skladu uživateli, od jednoho uživatele k druhému, z jedné organizační složky uživatele do druhé organizační složky téhož uživatele nebo při dovozu, který uživatel uskutečňuje. Odesílatel minerálních olejů je povinen poskytnout zajištění daně ve výši daně, kterou by byl povinen přiznat a zaplatit, kdyby dané minerální oleje nebyly osvobozeny. (Marková, 2005) Po ukončení dopravy musí být oleje bezodkladně umístěny v určených prostorách. Doprava je ukončena dnem přijetí minerálních olejů uživatelem.

Základem daně je množství minerálních olejů vyjádřené v 1000 litrech při teplotě 15° C zaokrouhlené na dvě desetinná místa. Výjimkou jsou těžké topné oleje a zkapalněné ropné plyny – u nich je základem daně množství vyjádřené v tunách čisté hmotnosti. Pro výpočet daně je rozhodující množství minerálních olejů v okamžiku, kdy vznikne povinnost daň přiznat a zaplatit. (Marková, 2005)

Sazby daně z minerálních olejů:

Název minerálního oleje	Sazba daně
Motorové a letecké benziny bezolovnaté	11 840 Kč / 1000 l
Motorové, technické a letecké benziny olovnaté	13 710 Kč / 1000 l
Střední oleje a těžké plynové oleje	9 950 Kč / 1000 l
Těžké topné oleje	472 Kč / 1 t
Zkapalněné ropné plyny pro pohon motorů	3 933 Kč / 1 t
Zkapalněné ropné plyny určené k použití, prodeji nebo používané pro stacionární motory, stroje používané na stavbách a vozidla určená k používání mimo veřejné cesty	1 290 Kč / 1 t
Stlačené plyny pro pohon motorů	3 355 Kč / 1 t
Stlačené plyny určené k použití, prodeji nebo používané pro stacionární motory, stroje používané na stavbách a vozidla určená k používání mimo veřejné cesty	387 Kč / 1 t

(Zdroj: H.Marková: Daňové zákony 2005)

Směsi minerálních olejů se zdaňují stejnými sazbami, jako minerální oleje uvedené v tabulce. Rozhodujícím faktorem jsou vlastnosti směsi a účel jejího použití – podle toho jsou potom zdaněny sazbou minerálního oleje, kterému se nejvíce přibližují. Výrobky používané

jako přísada nebo plnidlo do minerálních olejů jsou zdaněny stejnou sazbou jako minerální olej, pro který jsou určeny. (Marková, 2005)

Nárok na vrácení daně z minerálních olejů vzniká provozovateli daňového skladu dnem přijetí zdaněných výrobků, které vstupují jako materiál do vyráběných nebo zpracovávaných minerálních olejů nebo v případě, kdy jsou mu zdaněné minerální oleje, které byly znečištěny nebo nezáměrně smíchány, vráceny k přepracování. U zdaněných minerálních olejů obsahujících líh vzniká nárok na vrácení daně dnem jejich uvedení do volného daňového oběhu. Také právnickým a fyzickým osobám, které nakoupily (za cenu včetně daně), vyrobily pro vlastní spotřebu nebo přijaly v režimu podmíněného osvobození od daně topné oleje a prokazatelně je použily pro výrobu tepla, vzniká nárok na vrácení daně, a to dnem jejich spotřeby. Daň se vrací ve výši daně, která byla zahrnuta do ceny nakoupených topných olejů, snížené o 660 Kč / 1000 litrů. Nárok na vrácení daně se zde prokazuje dokladem o prodeji, popřípadě evidencí o nákupu a spotřebě (vede si ji kupující). (Marková, 2005) Pokud osoba použije pro výrobu tepla topné oleje, které sama vyrobila, prokáže to interním dokladem. Všechny doklady musí mít náležitosti stanovené zákonem (např. obchodní firma, sídlo, daňové identifikační číslo, množství topných olejů v objemových jednotkách, jejich obchodní označení, sazba spotřební daně, výše spotřební daně celkem atd.). Tento nárok lze uplatnit v daňovém přiznání do 25. dne po skončení měsíce, ve kterém nárok na vrácení daně vznikl (např. vznikl-li nárok v měsíci březnu, lze ho uplatnit nejdříve 25. dubna), ale nejpozději však do 6 měsíců ode dne, kdy mohl být nárok na vrácení daně uplatněn poprvé.

V roce 2000 bylo novelou zákona schváleno vrácení spotřební daně z tzv. „zelené nafty“ právnickým a fyzickým osobám provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa, které nakoupily pohonné hmoty za cenu obsahující spotřební daň nebo si je samy vyrobily, a prokazatelně je použily pro výše uvedené účely. Daň se vrací ve výši 60 % nebo 80% daně obsažené v cenách nakoupených pohonných hmot (záleží na druhu pohonné hmoty). Prokázání tohoto nároku je administrativně velmi složité – vyžaduje předložení dokladu o prodeji pohonných hmot, jejich evidenci a skutečné spotřebě, doklad o zaevidování do evidence zemědělského podnikatele (nebo výpis z obchodního rejstříku) a doklad o využití zemědělské půdy nebo o výměře lesního pozemku. Z důvodu této administrativní složitosti v současné době uplatňují nárok na vrácení daně především právnické osoby.

Zajištění daně z minerálních olejů na jeden daňový sklad činí nejvýše 100 miliónů Kč, pokud provozovatel daňového skladu poskytne zajištění daně převodem na zvláštní účet celního úřadu. Daňovým skladem minerálních olejů může být pouze sklad pevně spojený se zemí, zkolaudovaný, vybavený vhodným měřícím zařízením, se skladovací kapacitou nejméně 50 tisíc litrů (u ropných plynů 200 tisíc litrů) a musí splňovat podmínky pro ochranu života, zdraví osob a životního prostředí. (Marková, 2005)

3. 2. DAŇ Z LIHU

Daň z lihu je zaměřena na omezení konzumace alkoholických nápojů obsahujících líh (etanol) – tzv. tvrdý alkohol. Podle oficiální statistiky v roce 2003 připadá na každého Čecha 8,4 litru zkonsumovaného čtyřicetiprocentního alkoholu. Protože právě tyto nápoje jsou z alkoholických nápojů pro lidské zdraví nejvíce nebezpečné, je na ně uvalena i nejvyšší sazba. Tato daň se týká lihu obsaženého ve výrobcích s více než 1,2 % objemových a ve výrobcích s více než 22 % objemových etanolu. Musí ji zaplatit právnické i fyzické osoby, které nakoupí nebo dovezou líh a výrobky obsahující líh, a také osoby, které překročí při výrobě nebo oběhu lihu stanovené normy pro ztráty lihu.

Každému plátcí této daně vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit (kromě již zmíněných termínů na začátku) dnem, kdy zjistí překročení norem pro ztráty lihu při jeho výrobě a oběhu, dnem zjištění neoprávněně vzatého lihu z výrobního procesu, ze zásob nebo při dopravě, dnem výroby lihu bez povolení nebo dnem nabytí či prodeje nezdaněného lihu a také v případě ukončení činnosti.

I líh může být osvobozen od daně. Například líh, který je používán při výrobě potravin, potravních doplňků nebo látek určených k aromatizaci potravin a nápojů (obsah etanolu nesmí přesáhnout 1,2 % objemových). Líh používaný při výrobě potravin nesmí přesáhnout 8,5 litru etanolu na 100 kg čokoládových výrobků nebo 5 litrů etanolu na 100 kg ostatních potravinářských výrobků. Určitě by vypadalo zvláštně, kdyby byl zdaněn líh určený pro výrobu a přípravu léčiv nebo líh odebraný celním úřadem jako vzorek – takže samozřejmě i tento líh je osvobozen od daně. Od daně lze osvobodit i líh ve výši technicky zdůvodněných skutečných ztrát, maximálně však do výše stanovených norem. (Marková, 2005)

Osvobození od lihu musí být uplatněno písemně nejpozději před vyhotovením dokladu o uvedení lihu do volného daňového oběhu nebo před přechodem vlastnického práva k nezdaněnému lihu. Aby bylo prokázáno oprávněné nabytí lihu osvobozeného od daně, musí být na dokladu o osvobození lihu uvedeno objemové procento lihu ve výrobku a také

tam musí být vyznačeno, že se jedná o líh osvobozený od daně. I pro dopravu lihu osvobozeného od daně platí stejné podmínky jako pro dopravu osvobozených minerálních olejů.

Základem daně z lihu je množství lihu vyjádřené v hektolitrech etanolu při teplotě 20° C zaokrouhlené na dvě desetinná místa. (Marková, 2005)

Sazby daně z lihu:

Název lihu	Sazba daně
Lích, lihoviny a destiláty	26 500 Kč / hl etanolu
Lích obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení	13 300 Kč / hl etanolu

(Zdroj: H. Marková: Daňové zákony 2005)

Pokud provozovatel daňového skladu provozuje pouze jeden daňový sklad, zajištění daně činí nejvýše 20 milionů Kč složením peněžních prostředků na zvláštní účet celního úřadu. Pokud provozuje více než jeden daňový sklad, zajištění činí 60 milionů Kč. V případě, že je daňový sklad pod stálým daňovým dohledem, zajištění daně se nevyžaduje. Daňovým skladem nemůže být pěstitelská pálenice. (Marková, 2005)

3.3. DAŇ Z PIVA

Daň z piva je další z daní, která působí na cenu alkoholických nápojů. Pivo už není lidskému zdraví tak nebezpečné jako lihoviny, dokonce je v současnosti doporučováno jako lék na určité zdravotní potíže. Proto je také zdaňováno mnohem menšími sazbami. To potěší zvláště muže, kteří pivo konzumují v mnohem větší míře než ženy.

Předmětem daně z piva je pivo obsahující více než 0,5 % objemových alkoholu nebo směsi piva s nealkoholickými nápoji obsahující více než 0,5 % objemových alkoholu. Koncentrace piva se vyjadřuje v procentech jako procentní obsah extraktu původní mladiny před zakvašením. Ten se stanoví podle tzv. Ballingova vzorce, který určuje právní předpis. (Marková, 2005)

Daň z piva se nevztahuje na fyzické osoby, které si vyrobí pivo v domácím zařízení pro svou vlastní spotřebu v maximálním množství 200 litrů za kalendářní rok. Podmínkou je, že jej nesmí prodávat. Mohou jej poskytnout členům domácnosti, blízkým osobám nebo hostům. I v případě, že si fyzická osoba vyrábí pivo jen pro svou vlastní spotřebu, musí to oznámit celnímu úřadu.

V den, kdy výrobce piva poruší tyto podmínky, vzniká mu povinnost daň z piva přiznat a zaplatit, a to od začátku kalendářního roku, v němž mu tato povinnost vznikla. Což znamená, že pokud daná osoba vyrábí pivo pro svou potřebu do stanovených 200 litrů ročně a v prosinci tuto mez překročí, musí zaplatit spotřební daň nejen za prosinec, ale i za předchozích 11 měsíců.

Pokud je pivo spotřebováváno přímo v prostorách pivovaru nebo v místech, která k němu přiléhají, musí být mezi nimi dopravováno pouze v přepravních nebo spotřebitelských obalech.

Od daně je osvobozeno pivo odebrané jako vzorek celním úřadem, určené pro rozbor, a dále pak pivo na výrobu octa, léčiv, přísad při výrobě potravin a nápojů do 1,2 % objemových alkoholu nebo pro výrobu potravinářských výrobků za stejných podmínek jako u lihu.

Základem daně z piva je množství piva vyjádřené v hektolitrech. (Marková, 2005)

Sazby daně z piva:

Sazby daně v Kč / 1 hl za každé celé procento extraktu původní mladiny					
Základní sazba	Snížené sazby pro malé nezávislé pivovary				
	Velikostní skupina podle výroby v hektolitrech za rok				
	do 10 000 hl	nad 10 000 do 50 000 hl	nad 50 000 do 100 000 hl	nad 100 000 do 150 000 hl	nad 150 000 do 200 000 hl
24,00 Kč	12,00 Kč	14,40 Kč	16,80 Kč	19,20 Kč	21,60 Kč

(Zdroj: H. Marková: Daňové zákony 2005)

Výše daně u piva konkrétní koncentrace vyjádřené v procentech se vypočítá jako součin množství tohoto piva v hektolitrech, výše procenta koncentrace a základní nebo snížené sazby. (Marková, 2005)

Malý nezávislý pivovar je pivovar, jehož roční výroba piva (včetně piva vyrobeného v licenci) není větší než 200 000 hektolitrů, není právně ani hospodářsky závislý na jiném pivovaru a nadzemní ani podzemní provozovací a skladovací prostory nejsou technologicky ani jinak propojeny s prostorami jiného pivovaru. Malý nezávislý pivovar může vyrábět pivo v licenci za podmínky, že společná roční výroba pivovarů nepřevyšuje 200 000 hektolitrů, výroba v licenci nepřekročí 49 % roční výroby a pivo vyráběné v licenci je vždy zdaněno základní sazbou daně. (Marková, 2005)

Zajištění daně na jeden daňový sklad činí nejvýše 80 milionů Kč převodem na zvláštní účet celního úřadu. Daňovým skladem může být jen sklad, jehož roční odbyt (tj. množství

piva, které v kalendářním roce opustilo sklad), je nejméně 5 000 hektolitrů piva.

Pokud je pivo dováženo, je zdaňováno základní sazbou daně (pouze v případě, že bylo vyrobeno v malém nezávislém pivovaru a tato skutečnost je potvrzena dokladem, je pivo zdaněno sníženou sazbou daně).

3. 4. DAŇ Z VÍNA A MEZIPRODUKTŮ

Poslední daní týkající se alkoholu je daň z vína a meziproductů. Je to nejnižší daň nejen v rámci alkoholických nápojů, ale také v rámci všech spotřebních daní. Tento fakt potěší pro změnu ženy, protože ty pijí víno mnohem častěji než muži.

Daň z vína a meziproductů se týká vín obsahujících více než 1,2 % objemových alkoholu, ale maximálně 22 % objemových alkoholu - šumivá vína, tichá vína a meziproducty. Šumivá vína jsou vína s obsahem rozpuštěného oxidu uhličitého, jejichž skutečný obsah alkoholu přesahuje 1,2 % objemových, ale nepřesahuje 13 % nebo 15 % objemových, pokud alkohol obsažený v hotovém výrobku je plně kvasného původu. Tichá vína jsou všechna ostatní vína, která nejsou šumivá, a mají více než 1,2 % objemových a maximálně 10 %, 15 % nebo 18 % objemových (to se liší dle druhu vína). Ovšem podle zákona mají všechna tichá vína sazbu daně nulovou. Meziproducty jsou výrobky, které nejsou ani šumivým, ani tichým vínem a obsah alkoholu je více než 1,2 % a méně než 22 % objemových alkoholu.

Daň z vína nemusí platit fyzická osoba, která si vyrábí pro svoji vlastní spotřebu, pro členy domácnosti, blízké osoby nebo hosty tiché víno. Celkové vyráběné množství nesmí přesáhnout 1000 litrů za rok a nesmí dojít k jeho prodeji. Pokud by fyzická osoba tyto podmínky porušila, musela by se do 15ti dnů ode dne jejich podmínek zaregistrovat jako plátce (stejně tak to platí i u daně z piva).

Od daně je osvobozeno víno, které se používá ke stejným účelům jako osvobozené pivo nebo líh. U všech tří případů také platí, že evidence osvobozených výrobků se musí vést odděleně.

Základem daně je množství vína a meziproductů vyjádřené v hektolitrech.
(Marková, 2005)

Sazby daně z vína a meziproductů:

Název vína	Sazba daně
Šumivá vína	2 340 Kč / 1 hl
Meziproducty	2 340 Kč / 1 hl

(Zdroj: H. Marková: Daňové zákony 2005)

Daňovým skladem vína může být jen sklad, jehož roční odbyt vína nebo meziproductů je nejméně 100 hektolitřů. To neplatí pro sklady, které víno a meziproducty odesílají do jiného členského státu, popřípadě je z jiného členského státu přijímají. (Marková, 2005)

3. 5. DAŇ Z TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

Daň z tabákových výrobků je po dani z minerálních olejů druhou nejvýznamnější spotřební daní v České republice. Stejně jako její daňový soupeř přináší do státního rozpočtu vysoké příjmy. Není vůbec čemu se divit – při dnešním vysokém počtu osob, které kouří, je tato daň zároveň příjmem stabilním. Přitom jejím cílem je většinu lidí od kouření odradit, o což usiluje hlavně neustálým zvyšováním cen tabákových výrobků. Pro mnoho lidí závislých na kouření to však vůbec nic neznamena, někdy mi dokonce připadá, že kdyby se cena krabičky cigaret zdvojnásobila, i nadále by kouřili bez jakéhokoliv omezení. Ale nikoho už nezajímá, jak negativní dopad kouření na naše zdraví má.

Mladí lidé pod čtyřicet let, kteří kouří, jsou pětikrát více ohroženi srdečním infarktem, než jejich nekuřáckí vrstevníci. Čtyři pětiny lidí postižených infarktem ve věku 35 – 39 let jsou kuřáci. Nejhorší dopad mají tabákové výrobky na ženy, protože těm hrozí srdeční infarkt více než pětikrát častěji. Český kuřák spotřebuje za rok průměrně 275 krabiček cigaret. Při průměrné ceně 55 Kč za krabičku ho jeho zlozvyk stojí průměrně 15 tisíc Kč ročně. Na léčení lidí, kteří onemocní následkem kouření, stát vynaloží 20 miliard Kč ročně. (Rovnost, 27. 8. 2004) Tato čísla ukazují, že i když daň z tabákových výrobků roste, stále ještě nepokryje veškeré výdaje týkající se léčby kuřáckých pacientů.

Předmětem daně z tabákových výrobků jsou cigarety, doutníky, cigarillos a tabák. Zákon o spotřebních daních dále upravuje podobu jednotlivých tabákových výrobků. Cigaretami jsou tedy tabákové provazce, které se kouří, jsou jednoduchou neprůmyslovou manipulací vkládány do dutinek z cigaretového papíru nebo se touto manipulací zabalí do cigaretového papíru. Doutníky a cigarillos jsou tabákové smotky, které se kouří, obsahují výlučně přírodní tabák nebo mají krycí list z přírodního tabáku. Také obsahují vázací list, někdy filtr a náustek. Oba listy (krycí i vázací) musí být vyrobeny z rekonstituovaného tabáku. Tabákem ke kouření je řezaný nebo jinak dělený tabák, kroucený, zvlákněný nebo lisovaný do bloků a vhodný ke kouření bez dalšího průmyslového zpracování. Tabákem může být i tabákový odpad, který je použitelný ke kouření nebo jemně řezaný tabák určený pro ruční výrobu cigaret. (Marková, 2005)

U tabákových výrobků je zákonem definována cena pro konečného spotřebitele. Je to cena, která je stanovena na jednotkové balení určené k přímé spotřebě, obsahuje i daň z přidané hodnoty. Pro tabákové výrobky se stejným obchodním názvem a o stejném počtu kusů (popř. množství kilogramů) musí být stanovena stejná cena pro konečného spotřebitele. Pro cigarety, které se neprodávají na daňovém území České republiky, je cenou pro konečného spotřebitele cena cigaret nejprodávanější cenové kategorie (*Marková, 2005*), tzn. cena, která je nejrozšířenější. Je stanovena podle prodeje tabákových nálepek za předchozí kalendářní rok.

V případě tabákových výrobků jsou od daně osvobozeny pouze ty, které jsou používány jako vzorky pro povinné rozbor, výrobní zkoušky nebo vědecké pokusy. Tabákovým výrobkem není výrobek, který slouží výlučně k lékařským účelům a neobsahuje tabák.

Tabákové výrobky nesmí být výhrou v loterii ani jiné sázkové hře. (*Marková, 2005*)

Základem daně z tabákových výrobků je:

- *pro procentní část daně* - cena pro konečného spotřebitele,
- *pro pevnou část daně* – množství vyjádřené v kusech (u tabáku množství v kilogramech).

Výše daně se vypočítá jako součet pevné části daně, násobený počtem kusů nebo kilogramů, a procentní části daně. U cigaret se každých započatých 90 mm délky tabákového provazce považuje za jeden kus. Pokud je výše daně, kterou jsme získali zde uvedeným výpočtem, nižší než minimální sazba daně, ke zdanění se použije minimální sazba daně. (*Marková, 2005*)

Tabákové výrobky musí být uvedeny do volného daňového oběhu, dovezeny nebo dopraveny na daňové území České republiky v uzavřeném jednotkovém balení, které je určeno pro přímou spotřebu. Neplatí to pro tabákové výrobky určené pro osobní spotřebu. Jednotkové balení smí obsahovat pouze tabákové výrobky podléhající stejné sazbě daně. (*Marková, 2005*)

Sazby daně z tabákových výrobků byly od 1. ledna 2005 stanoveny takto:

Text	Sazba daně		
	pevná	procentní	poznámka
Cigarety	0,48 Kč/kus	23 %	celkem nejméně 0,94 Kč / kus
Doutníky, cigarillos	0,44 Kč / kus	5 %	celkem nejméně 0,79 Kč / kus
Tabák ke kouření - jemně řezaný, určený pro výrobu cigaret	600 Kč / kg	7 %	celkem nejméně 660 Kč / kg
- ostatní tabák ke kouření	600 Kč / kg	7 %	celkem nejméně 660 Kč / kg
Ostatní tabák určený k jiným účelům	600 Kč / kg	7 %	celkem nejméně 660 Kč / kg

(Zdroj: H. Marková: Daňové zákony 2005)

Prodejce tabákových výrobků je povinen prodávat tabákové výrobky v uzavřeném jednotkovém balení s neporušenou tabákovou nálepkou. Výjimku tvoří doutníky a cigarillos – u nich je povolen kusový prodej, a to pouze z otevřeného jednotkového balení určeného pro konečného spotřebitele, které je označeno tabákovou nálepkou a cena musí odpovídat ceně za kus, která je uvedena na tabákové nálepce. *(Marková, 2005)*

Balení cigaret a tabáku může být prodejcem otevřeno pouze v případě kontroly obsahu balení nebo pokud chce výrobek poskytnout k reklamním účelům, a to tak, aby byla poškozena tabáková nálepka.

Prodejce nesmí prodávat tabákové výrobky konečnému spotřebiteli za cenu nižší ani vyšší, než je cena pro konečného spotřebitele uvedená na tabákové nálepce. Také nesmí poskytnou žádnou slevu z ceny ani nesmí při prodeji přidat k danému tabákovému výrobku jiný předmět zdarma. Pouze v případě, že prodejce potřebuje vyprodat zásoby kvůli vyhlášení konkursu nebo ukončení podnikatelské činnosti, výroby či prodeje, může se souhlasem celního úřadu prodat tabákové výrobky za cenu nižší, než je cena stanovená pro konečného spotřebitele. V tomto případě má také nárok na snížení a vrácení daně.

3. 5. 1. Tabákové nálepky

Každý výrobce nebo dovozce je povinen značit tabákové výrobky tabákovými nálepkami. Objednávka tabákových nálepek plní funkci daňového přiznání. Použitím tabákové nálepky je zaplácena daň. Tabákové výrobky mohou být značeny tabákovými

nálepkami pouze v daňovém skladu nebo mimo daňové území České republiky, a použijí se v daňovém skladu, pro který byly odebrány. Tabáková nálepka musí být umístěna pod průhledným přebalem jednotkového balení tak, aby při jeho otevření došlo k jejímu poškození. Tabákové výrobky značené poškozenou tabákovou nálepkou nebo jiným způsobem, než je uvedeno, se považují za neznačené. (Marková, 2005)

Nákup tabákových nálepek od jejich výrobce zajišťuje příslušný celní úřad. Od něho si je potom odkoupí výrobce nebo dovozce tabákových výrobků na základě objednávky. Ti jsou také povinni si sami vypočítat výši daňové povinnosti dle objednaných tabákových nálepek a tu uvést do objednávky. Tabákové nálepky se objednávají dva týdny před odběrem nebo nejméně šest týdnů před prvním odběrem (když se změní sazba daně nebo je vydán nový vzor). Obdržené tabákové nálepky nesmí prodat ani bezúplatně předávat jiným osobám. Tabákové nálepky mohou být prodány nebo předány pouze celnímu úřadu.

Odběrem nálepek vzniká povinnost uhradit jejich hodnotu. Ta odpovídá výši daňové povinnosti. Odběratel je povinen ji uhradit do 60ti dnů ode dne odebrání nálepek od celního úřadu a dále je povinen zajistit hodnotu tabákových nálepek, pokud nebyla uhrazena při jejich odběru. Zajištění se poskytuje ve formě bankovní záruky nebo převodem peněžních prostředků na zvláštní účet celního úřadu. Další povinností odběratele je vést evidenci veškerých tabákových nálepek a uchovávat doklady, na jejichž základě byla evidence provedena (po dobu deseti let). Jedenkrát ročně se provádí inventura tabákových nálepek.

Odběratel může celnímu úřadu vrátit poškozené nebo znečištěné tabákové nálepky. U poškozených nálepek musí být znát cena pro konečného spotřebitele a počet kusů (popř. kilogramů), u znečištěných tabákových nálepek platí to samé a navíc musí být zřejmé, že jde o tabákové nálepky. Za takové nálepky vrátí celní úřad částku, která za ně byla zaplacená. Poté je zničí a sepíše o tom protokol. Pokud odběratel končí svoji činnost nebo tabákové nálepky nepoužije, také je vrátí celnímu úřadu. Při změně vzoru tabákové nálepky vrací odběratel nepoužité tabákové nálepky se starým vzorem do 30 dnů ode dne vydání nových nálepek a celní úřad mu za ně do 30 dní vydá tabákové nálepky nové (pokud nedošlo ke změně sazby daně, vydá mu je bezúplatně).

Náhrada se neposkytuje za nálepky, které byly poškozeny z více než 40 % nebo ztraceny.

Značení tabákovými nálepkami je kontrolováno pověřenými úřady – celními orgány, územními finančními orgány, Českou obchodní inspekcí, Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, živnostenskými úřady a Policií České republiky. Tyto orgány ukládají zajištění neznačených tabákových výrobků a zapečetění skladu těchto výrobků.

Zajištěné neznačené tabákové výrobky se zničí na náklad osoby, která tyto výrobky skladovala nebo prodávala. (Marková, 2005)

3. 5. 2. Přestupky a pokuty

Přestupku se dopustí ten, kdo na daňovém území České republiky nabude tabákové výrobky, které nejsou značeny platnou tabákovou nálepkou. (Marková, 2005) Za to lze uložit pokutu do výše 150 tisíc Kč. Právnícké osobě, která neznačí tabákové výrobky nálepkami tak, jak je uvedeno, hrozí pokuta do výše 50 miliónů Kč. (Marková, 2005) Dále lze právníckým osobám uložit pokuty ve výši 5 miliónů Kč (pokud údaje na použité tabákové nálepce neodpovídají skutečnosti, předá tabákové nálepky někomu jinému, neobjednává a neodebírá tabákové nálepky, přestože je k tomu povinen, atd.) a 2 milióny Kč (pokud neuvádí tabákové výrobky do volného daňového oběhu v uzavřeném jednotkovém balení, přibalí k jednotkovému balení jiný předmět, prodává konečnému spotřebiteli za cenu nižší nebo vyšší než je stanoveno, atd.). Pokud právnícká osoba skladuje nebo prodává neznačené tabákové výrobky, je mu uložena pokuta do výše 1 miliónu Kč. V případě, že právnícká osoba neprodává tabákové výrobky v uzavřeném jednotkovém balení, hrozí jí pokuta 50 tisíc Kč.

Pokuty vybírá orgán, který je uložil, vymáhá je celní úřad. Výnos z pokut je příjmem státního rozpočtu. (Marková, 2005)

3. 6. OMEZENÍ PRODEJE LIHOVIN A TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

Je zakázáno prodávat lihoviny a tabákové výrobky na tržištích, tržnicích a mimo provozovny, které byly zkolaudovány a jsou určeny k prodeji zboží a poskytování služeb. Výjimku tvoří stánky s prodejem denního tisku – v tomto druhu stánků je možno prodávat cigarety a tabák v jednotkových baleních určených k přímé spotřebě opatřených tabákovou nálepkou, a dále stánky s občerstvením – tam je možno prodávat jak tabákové výrobky v jednotkovém balení, tak lihoviny (i rozlévané).

Stejně orgány, které kontrolují značení tabákových výrobků, kontrolují i prodej lihovin a tabákových výrobků. Pokud dojde k porušení zákazu prodeje těchto výrobků, opět je zajistí (přemístěním do prostor kontrolního orgánu) a sepiší o tom protokol.

Při porušení zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků je uložena pokuta do výše 50 tisíc Kč v případě fyzické osoby, a 2 milióny Kč v případě právnícké osoby. Pokutu vybírá orgán, který ji uložil a vymáhá ji celní úřad.

Vlastníkem propadlých nebo zabraných lihovin a tabákových výrobků se stává stát, a hospodaření s nimi přísluší celním úřadům. Ty také určují způsob zničení daných výrobků.

Pokud je vyhlášen stav ohrožení státu nebo válečný stav, může vláda na dobu těchto stavů provést úpravu platných sazeb daně nebo umožnit ozbrojeným silám, bezpečnostním sborům, hasičským záchranným sborům, havarijním službám a subjektům hospodářské mobilizace nákup vybraných výrobků za ceny bez daně. *(Marková, 2005)*

4. SPOTŘEBNÍ DANĚ VELKÉ BRITÁNIE

Získat informace o spotřebních daních Velké Británie v českém jazyce je velmi obtížné, proto jsem zvolila možná trochu složitější, ale pro mě jistější cestu – informace jsem získala většinou v anglickém znění a následně je sama volně přeložila. Veškerá fakta, která se v následujícím textu dočtete, jsou výsledkem mého překladu z anglického originálu.

Velká Británie patří v Evropské unii mezi země s nejnižší daňovou zátěží, ale výjimku tvoří právě spotřební daně – ty jsou považovány za jedny z nejvyšších, hlavně v případě alkoholu a tabákových výrobků. Spotřební daní je dokonce zatížen i prodej automobilů. Přestože hlavním výběřcím daní ve Velké Británii je stejně jako v České republice finanční úřad, pro spotřební daně má velký význam zvláště nejvyšší celní úřad, který je za výběr těchto daní zodpovědný. (www.miras.cz)

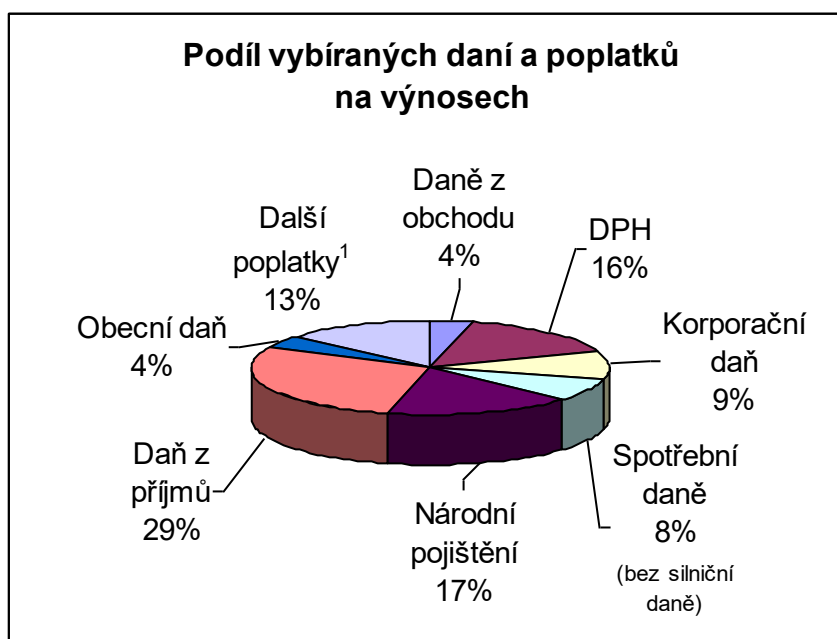
Britský daňový systém je založen na tradičním rozdělení na přímé a nepřímé daně a daňové sazby jsou pro jednotlivá fiskální období vyhlašovány každoročně spolu s představením státního rozpočtu. (www.miras.cz) Intenzivní vývoj britského daňového systému proběhl zvláště v posledních dvaceti letech minulého století. Byl ovlivněn střídáním vlád, kdy docházelo ke stálým poklesům a nárůstům sazeb spojených s jednotlivými vládami. Od roku 1979 došlo ke změně sazeb snad u všech daní. Spotřební daně zaznamenaly změnu v podobě velkého růstu sazeb daně z pohonných hmot, která představuje nejvýznamnější součást spotřebních daní z hlediska výnosů. Činí zhruba polovinu z celkových výnosů spotřebních daní. Menší nárůst proběhl u tabákových výrobků. Nejmenší vzrůst sazeb se uskutečnil u daně z vína a u lihu a piva došlo dokonce k jejich poklesu. (www.finance.cz)

V současnosti umožňuje daňový systém Velké Británie zkoumat daně historicky s vazbou na vývoj ekonomiky a politiky, a jako jediný z daňových systémů v Evropské unii není ovlivněn formálními evropskými uskupeními – hlavně proto, že v tomto státě nefunguje ani jednotná měna euro. (www.finance.cz) Velká Británie je zkrátka konzervativní stát, který se odmítá zúčastnit jakýchkoliv změn, jež by mohly zásadním způsobem ovlivnit jeho vývoj.

Britská vláda vybírá přibližně 35 % národních příjmů v různých formách zdanění. Některé jsou vyšší než v USA, Japonsku, Singapuru nebo Hongkongu, ale některé jsou pro změnu nižší než obvyklé sazby v kontinentální Evropě.

Spotřební daně v Británii činí zhruba 10 % celkových daňových výnosů státního rozpočtu. Velká Británie jako jediná země do svých spotřebních daní řadí i silniční daň

(tzv. vehicle excise duty), zatímco v ostatních zemích je tato daň považována jako samostatná součást nepřímých daní. (www.finance.cz) Jelikož je tomu tak i v České republice, dovolím si zabývat se v této bakalářské práci pouze „klasickými“ spotřebními daněmi Velké Británie, aby bylo konečné porovnávání obou zemí jednodušší a objektivnější.

¹ Obsahuje daň z kapitálových příjmů, kolky, silniční daň a další daně a nedaňové příjmy (např. podíly a dividendy)

Zdroj: HM Treasury, projekt 2005-2006

Od roku 2001 je uplatňována i tzv. uhlíková daň jako poplatek za změnu klimatu, a to v podobě zdanění energií. Nejvyšší sazbou je zdaněna elektřina (0,5 pence za 1 kWh), následuje uhlí a plyn a nejnižší sazbu má ropa a kapalně ropné produkty. (www.finance.cz) To je opět určitá odlišnost od jiných států.

Britská finanční definice vymezuje spotřební daň jako peněžní nebo státní daň uvalenou na prodej a výrobu luxusních položek zboží, jako je např. alkohol. Stejně jako ostatní daně jsou i tyto vybírány k placení veřejných služeb. Jak již bylo zmíněno, každoročně je sestavován rozpočet britským kancléřem, v němž je vymezeno, kolik budou tyto služby stát a kolik peněz se na ně musí vybrat z daní. Každoroční přehodnocení daňových sazeb je spojeno s inflací – sazby musí spolu s ní růst, aby si udržely svoji skutečnou hodnotu.

U nepřímých daní, tedy i u těch spotřebních, je dána sazba na jednotku množství, která se připočítává k ceně zboží nebo služby, takže v konečné fázi tyto daně zaplatí spotřebitel daných výrobků.

Dle zákona je předmětem spotřebních daní následující skupina vybraných výrobků:

- daň z minerálních olejů,
- daně z alkoholu (obsahují lihoviny, pivo, víno a produkty vyrobené na vinném základě, jablečný a hruškový mošt),
- daň z tabákových výrobků.

Ve Velké Británii je povinnost zaplatit spotřební daň do 15. dne (u vína a moštů) a 25. dne (u ostatních výrobků) následujícího měsíce po skončení účetního období, což je buď jeden kalendářní měsíc nebo čtyři až pět po sobě jdoucích týdnů. Pokud 15. (25.) den v měsíci připadne na sobotu, neděli nebo svátek, daň musí být zaplacená nejpozději v poslední pracovní den, který předchází tomuto datu.

V daňovém skladu, což je místo schválené celním úřadem pro výrobu a skladování vybraných výrobků, jsou všechny výrobky podléhající spotřebním daním osvobozeny od daně i cla. To platí až do doby, než dané výrobky daňový sklad opustí. V případě, že jsou výrobky vyvezeny ze skladu pro účely testování k určení jejich kvality, složení a dalších technických vlastností, taktéž podléhají daňovému osvobození.

Kromě výroby a skladování vybraných výrobků podléhající spotřebním daním je také povoleno v daňovém skladu provádět veškeré procesy a postupy vztahující se k výrobě, skladovat, přemísťovat a přijímat dané výrobky s odložením placení daně v rámci Evropské unie nebo přijímat zpět vlastní výrobky, které byly nějakou dobu skladovány v jiném skladu za účelem provedení dalších procesů.

Je důležité vést evidenci o skladovaných výrobcích – o veškerých příjmech a dodávkách zboží, které tvoří běžnou zásobu, o zboží podléhajícím plné, snížené a nulové sazbě daně. Jako daňový sklad u minerálních olejů jsou schváleny i ropné rafinerie. Podmínkou skladování zboží nejen v daňových skladech je to, že musí být zvlášť skladováno zboží podléhající plné sazbě daně a zboží podléhající sazbě snížené či nulové.

Ten, kdo je majitelem daňového skladu a chce v něm skladovat i jiné zboží než své vlastní, musí k tomu být zaregistrován u celního úřadu a získat od něho povolení. To nelze získat automaticky, je nutné počkat na to, zda ho celní úřad schválí. Toto povolení obsahuje jméno a obchodní jméno majitele skladu, jeho adresu, evidenční číslo skladu, popis a druh skladu, technologické postupy, které jsou ve skladu prováděny, způsob zajištění daně, druh zboží, jehož vlastníkem je majitel skladu, jaké zboží je ve skladu umístěno a podmínky či omezení stanovené celním úřadem. Každý majitel daňového skladu musí tyto podmínky

dodržovat. Pokud dojde k jejich porušení, následuje peněžní pokuta, žaloba u soudu nebo zrušení registrace. Sice je možné se proti rozhodnutí odvolat, ale většinou s malou možností úspěchu.

Celní úřad může také požadovat finanční zajištění daně, z něhož by daň byla uhrazena v případě nezaplacení daně vlastníkem zboží ve lhůtě splatnosti. V tomto případě je povolení k provozování daňového skladu vydáno až tehdy, když je zajištění daně provedeno. Když se stane, že zboží dojde na sklad dříve, než bylo jeho majiteli vydáno povolení, může být zboží na skladě uloženo po dobu 72 hodin – během této doby musí být povolení opatřeno, jinak bude majitel skladu povinen zaplatit spotřební daň z tohoto zboží. Ovšem je pravděpodobnější, že než aby majitel skladu platil spotřební daň ze zboží, které patří neregistrovanému vlastníkov, raději se tohoto zboží vzdá ve prospěch celního úřadu, který se tak stane novým majitelem zboží.

Pokud dojde ke ztrátám vzniklým během skladování výrobků v daňovém skladu, daň nemusí být zaplacená tehdy, když je celnice přesvědčena o tom, že dané ztráty jsou následkem přirozeného úbytku či jiné legální činnosti. V jiném případě je ztracené zboží rozděleno do dvou skupin – podléhající a nepodléhající dani – a tam, kde je to nutné, je daň uhrazena.

Osoby, které nemají trvalé bydliště či sídlo podnikání ve Velké Británii, musejí být povinně zastoupeny při skladování zboží v daňových skladech daňovými zástupci, kteří za ně vyřizují jejich jménem veškeré záležitosti a dokumentace týkající se jejich zboží.

Vracení daně probíhá u zboží, které nebylo spotřebováno ve Velké Británii a u něhož byla zaplacená daň. Jde tedy o zboží, které bylo vyskladněno pro vývoz nebo z nějakého důvodu zničeno, buď plánovaně se souhlasem celního úřadu, nebo nehodou. V případě, že je zboží zničeno nehodou, může být poměrně problematické tento nárok uplatnit, protože celní úřad vám vrátí daň pouze tehdy, pokud daná nehoda nespadá do běžného pojistného krytí – tzn. jedná se například o zničení zboží v důsledku války, terorismu, občanské vzpoury a výtržnosti, výbuchu či zemětřesení. Je to dáno tím, že každý majitel skladu musí svému zboží poskytnout maximální pojistnou ochranu. Danou nehodu pak musí dokazovat spoustou dokladů, aby mu byl nárok na vrácení daně přiznán.

Nárok na vrácení daně může uplatnit pouze majitel (provozovatel) daňového skladu, který uplatnil svůj nárok před odesláním zboží do jiného členského státu Evropské unie, a jehož zboží je doprovázeno zjednodušeným průvodním dokladem a dokladem o zaplacení nebo zajištění daně ve státě, kam je zboží vyváženo.

Daň je obvykle vrácena ve výši, kterou uplatňovatel nároku skutečně zaplatil – to musí doložit doklady. Pokud není možné zjistit přesnou výši daně, která byla zaplacená, vrátí celní úřad daň ve výši nejnižší daňové sazby, která se k danému zboží vztahuje. Nárok na vrácení daně musí být uplatněn nejpozději do tří let od zaplacení daně. Vracená daň do výše 50 000 liber (cca 2,074 milionů Kč) je zaslána poukázkou, vyšší částka převodem na účet.

Nárok na vrácení daně zaniká, pokud nebyl uplatněn do 6 měsíců ode dne, kdy mohl být poprvé uplatněn. Pokud některý z majitelů daňového skladu uplatní falešný nárok na vrácení daně nebo nesplní podmínky vrácení daně, může mu být udělena velmi vysoká pokuta.

Osoba, která dodává vybrané výrobky osobám požívajícím výsad a imunit (členové diplomatické mise, mezinárodních organizací, orgánů Evropského společenství apod.), může také uplatnit nárok na vrácení daně.

4. 1. DAŇ Z MINERÁLNÍCH OLEJŮ

Často bývá nazývána pouze jako daň z paliv. Obchod s palivem je považován za docela komplikované odvětví, vzhledem k tomu, že ceny se měsíc od měsíce mění, dle toho, jak roste nebo klesá cena surové ropy na základě mezinárodní poptávky. Během tří let vzrostla cena bezolovnatého benzínu o 37 % a zhruba tři čtvrtiny toho způsobil růst zdanění. Současná čísla ukazují, že Spojené království má nejvyšší sazbu této daně v celé Evropské unii – kolem 77 % maloobchodní ceny.

Neustálé zvyšování daňových sazeb, které Britové nazývají „výťah s cenami paliva“, je dáno i ochranou životního prostředí. Její zastánci jsou touto situací potěšeni, protože růst sazeb se snaží odradit obyvatelstvo od používání automobilů a jiných motorových dopravních prostředků, a zároveň zajišťuje vysoké příjmy státu.

Vysokými sazbami daně z minerálních olejů nejsou postiženi jen řidiči tahačů a obyčejní motoristé, ale také důchodci, kteří jsou nuceni platit dvojnásobné ceny za centrální vytápění. Vláda se snaží vysoké sazby ospravedlnit tím, že se tak snaží zabránit daňovým podvodům, které ročně stojí státní pokladnu kolem 850 milionů liber (více než 35 miliard Kč dle níže uvedeného kurzu pro přepočet měn). Nejde jen o daňové úniky jako takové, ale jedná se i o nesprávné použití daňových sazeb – někteří si totiž zdaní svoje palivo jinou daňovou sazbou, samozřejmě nižší, než je určeno.

Povinnost daň z uhlovodíkových paliv přiznat a zaplatit vzniká dnem použití nebo prodeje daných paliv. Tuto daň musí platit právnické a fyzické osoby, které jsou vymezeny již v části spotřebních daní České republiky. Jako předmět daně jsou stanoveny oleje vyjmenované v následující tabulce sazeb. Jelikož je pro konečné porovnání obou zemí nutná jednotná měna, uvádím vždy částku daně v měně Velké Británie spolu s částkou českých korun, přepočtenou podle jednotného kurzu. Částka v korunách byla zaokrouhlena nahoru.

Základem daně je množství uhlovodíkových paliv vyjádřené v litrech, výjimku tvoří plyny sloužící pro pohon, u kterých je základem daně množství vyjádřené v kilogramech.

Sazby daně z minerálních olejů ve Velké Británii vypadají takto:

Lehké oleje	£ za 1 litr / Kč za litr¹
Benzín s ultra nízkým obsahem síry	0,4832 / 20,10
Benzín bez obsahu síry	0,4832 / 20,10
Bezolovnatý benzín	0,5149 / 21,40
Lehký olej používaný pověřenými osobami jako topný olej	0,0604 / 2,50
Letecký benzín	0,2883 / 12,00
Ostatní lehké oleje (včetně olovnatého benzínu)	0,5766 / 23,90
Těžké oleje	
Nafta s ultra nízkým obsahem síry	0,4832 / 20,10
Nafta bez obsahu síry	0,4832 / 20,10
Těžký olej, který není naftou s ultra nízkým obsahem síry ani naftou bez obsahu síry	0,5465 / 22,70
Značený plynový olej a nafta s ultra nízkým obsahem síry, nepoužívané jako silniční palivo	0,0644 / 2,70
Palivový olej	0,0604 / 2,50
Petrolej používaný jako motorový benzín pro vozidla, která nejezdí po silnici	0,0644 / 2,70
Bio paliva	
Bio nafta používaná pro vozidla jezdící na silnicích	0,2832 / 11,80
Bio ethanol	0,2832 / 11,80
Bio nafta používaná pro jiné účely než jako silniční palivo	0,0313 / 1,30
Ostatní náhrady benzínu	viz poznámka
Plyny používané pro pohon	£ za kilogram / Kč za kilogram
Přírodní plyn	0,1080 / 4,50
Ostatní plyny (např. LPG = zkapalněný ropný plyn)	0,1270 / 5,30

Pozn.: Pokud je palivo náhradou za motorový benzín, mělo by být zdaněno stejnou sazbou jako benzín s ultra nízkým obsahem síry. Pokud je palivo náhradou za naftu, mělo by být zdaněno stejnou sazbou jako nafta s ultra nízkým obsahem síry.

1) Pro přepočet z penčí na české koruny byla použita sazba ze dne 20. února 2006 – 1 GBP = 41,479 Kč.

Zdroj: www.customs.hmrc.gov.uk

Sníženou sazbu daně z paliv má plynový olej a olej používaný jako topný olej. Z těchto důvodů jsou obě paliva velmi bedlivě sledována. Celníkům v tom pomáhá jejich značkování a barvení, které kontrolu používaného paliva značně zjednodušuje. Plynový olej je značen červenou barvou, petrolej světle žlutou. Od daně jsou osvobozeny oleje vzaté pracovníky celního úřadu jako vzorky pro testování a kontrolu, plyny používané pro vytápění, průmyslové, vědecké a další účely, kdy neslouží jako pohon vozidla a odpadní oleje. Podmínkou skladování těchto minerálních olejů je skladovat je odděleně od ostatních olejů.

Veškerá vozidla jedoucí po silnici musí používat minerální oleje zdaněné plnou sazbou daně, pouze určitá specifická vozidla, v Británii nazývaná jako „vozidla vyloučená z plné sazby daně“, mohou používat sníženou sazbu daně. Týká se to vozidel, která nejsou používána na veřejných cestách, traktorů sloužících pro zemědělské, zahradnické a lesnické účely, vozidel používaných k úpravě okrajů silnic (včetně úpravy zeleně), lehkých zemědělských vozidel (nepřesahují hmotnost 1 000 kilogramů, mají místo pouze pro jednoho řidiče a jsou používána výhradně pro zemědělské účely), zemědělských strojů, žacích strojů, sněhových fréz, jeřábů a dalších vozidel používaných pro úpravu, údržbu a opravy silnic. Plnou sazbu daně také nemusíte uplatňovat u přídavných zařízení k automobilům, která mají svoji vlastní benzinovou nádrž a motor – odděleně od benzinové nádrže a motoru automobilu. Ve velmi výjimečných případech lze slevu v případě olejů se sníženou sazbou daně vrátit a tyto oleje pak používat i jako palivo pro pohon na silnicích. Musíte k tomu mít ovšem povolení.

Nárok na vrácení daně z minerálních olejů mají dodavatelé minerálních olejů používaných jako lodní nebo letadlový náklad, lodní a letadloví operátoři či piloti, kteří tyto oleje přepravují nebo je skladují v daňovém skladu za účelem zásobování zahraničních plaveb nebo letů. Stejně tak si o navrácení daně mohou zažádat osoby používající minerální oleje pro práce v lesnictví, zemědělství a zahradnictví. Pro uplatnění nároku je nutné vyplnit příslušné dokumenty a přiložit k nim účty o zaplacení daně a faktury, z nichž musí být jasné, kdy a kdo vám daný olej prodal, v jakém množství a druhu. Částka nároku na vrácení daně musí činit minimálně 50 liber (cca 2 070 Kč).

Nárok lze samozřejmě uplatnit v případě, že daň byla zaplacena a je možné to doložit příslušnými doklady. Musí být uplatněn do tří let od data exportu či použití daných minerálních olejů. Nárok na vrácení daně nemůže být uplatněn v případě, že byla daň zaplacena ve vyšší částce, než bylo nutné nebo pokud daň ještě zaplacena nebyla. Není možné tento nárok požadovat ani tehdy, když se plavba nebo let neuskuteční do zahraničí.

Co se týče dokladů, na jejichž základě jste oprávněni uplatňovat nárok na vrácení daně nebo díky nimž potvrdíte zaplacení daně a legální zacházení s minerálními oleji, měly by se uchovávat alespoň po dobu 6 let. Měly by být skladovány na tom samém místě jako minerální oleje a být kdykoliv k dispozici. Do evidence pro uplatňování nároku patří například prohlášení nebo doklad o zaplacení daně na každý druh oleje zvlášť, faktury a veškeré dokumenty týkající se minerálních olejů.

Pokud jste majitel daňového skladu, je důležité vést především evidenci o příjmu a výdeji skladovaného zboží. Doklad o příjmu by měl obsahovat jméno a adresu dodavatele, datum příjmu olejů na sklad, množství a obchodní popis olejů, údaj o tom, zda byla zaplacená daň a identifikace vozidla, v němž je olej dopravován. V dokladu o výdeji by měly být informace o datu výdeje olejů ze skladu, množství a popis olejů, jméno a adresa odběratele nebo konečného spotřebitele (pokud je znám), identifikace vozidla, v němž je olej přepravován nebo registrační značka vozidla, do něhož je olej umístěn jako palivo.

Zákon vymezuje konkrétní činnosti, které lze v daňovém skladu s minerálními oleji podléhajícími spotřební dani provádět:

- míchání olejů – ovšem tak, aby nebyly smíchány lehké oleje s jinými oleji,
- plnění kanystrů, nádrží, cisteren a dalších nádob,
- čištění olejů pomocí filtrů nebo dalšími způsoby (zpracování za vysoké nebo velmi nízké teploty) tak, aby nedošlo ke změně oleje a stále podléhal stejné sazbě daně,
- značkování, barvení nebo míchání olejů s přídatnými látkami.

Jiné než výše uvedené činnosti nejsou povoleny a nesmějí být prováděny bez příslušných licencí či oprávnění.

Pracovník celního úřadu má právo kontrolovat, testovat a odebírat vzorky minerálních olejů, žádat předložení dokladů vztahujících se k minerálním olejům, vstoupit a kontrolovat jakékoli prostory (s výjimkou obytných prostor), v nichž jsou minerální oleje skladovány či uchovávány, popřípadě se dotazovat jakékoli osoby, která s danými oleji přichází do styku.

V případě, že pracovník celního úřadu zjistí určité přestupky či porušení zákona o spotřebních daních, hrozí kontrolovanému pokuta v různé výši nebo dokonce vězení. Výše trestu závisí na závažnosti přestupku. Pokud někdo nesprávně použije zlevněný olej nebo smíchá olej, který má sníženou či nulovou sazbu daně s olejem plně zdaněným, hrozí mu pokuta ve výši 250 liber (cca 10 370 korun při přepočtu sazbou 41,479 Kč za 1 GBP) nebo mu může být dané zboží zabaveno. Při zjištění nepoctivého postupu může být udělena pokuta až do výše 100 % částky daně, které se dotýcný snažil vyhnout.

U horších přestupků, jako je odstranění chemického značkovače zlevněných olejů nebo přidání určitých přísad do oleje, aby nebylo možno určit, že se jedná o olej podléhající snížené sazbě daně, může být kromě předešlých sankcí udělena neomezená pokuta či dvouleté až sedmileté vězení. U přestupků týkajících se padělání dokladů či vyplňování nesprávných a nepravdivých údajů v těchto dokladech hrozí stejné tresty. Ty samé podmínky kontroly a následných sankcí platí i u ostatních výrobků, které podléhají spotřebním daním.

V červnu roku 2005 se v britské vládě objevil návrh plánu daňových poplatků nazvaného „plat' kolik ujedeš“ – jedná se o jakýsi silniční poplatek, nahrazující zdejší daň z paliv. Tento silniční poplatek by byl založen na vzdálenosti a čase, který motoristé stráví na silnicích. Sledování jednotlivých automobilů by zajišťoval satelitní systém, při němž by do každého automobilu byla zavedena „černá krabička“, umožňující vystopovat jeho cestu. Tento poplatek jako takový by měl vést k odstranění zácpy na velmi frekventovaných silnicích. Značně by to zkrátilo účty za benzín – poplatek činí zhruba polovinu ceny benzínu, takže motoristé by na tom dost ušetřili. Odhaduje se, že by platili sazbu 2 pence (cca 1 Kč) za 1 míli při jízdě po venkovských cestách mimo špičku, zatímco na dálnicích by platili až 1,34 liber (cca 56 Kč) za 1 míli.

Základní myšlenkou tohoto systému je právě to, že místo placení současné daně z paliv by motoristé platili za vzdálenost, kterou ujedou. Veškerá technologie, která je pro tento projekt nezbytná, je otázkou dalších minimálně deseti let. Tuto změnu by uvítali i ochránci životního prostředí, protože by to vedlo ke snížení množství aut na silnicích a tím pádem i ke snížení emisí.

Objevují se ale i varovné hlasy, že by nahrazení daně z paliv mohlo vést ke snížení nebo dokonce k odstranění motivace k používání „zelených vozidel“ nebo že by první dvě dekády od zavedení tohoto systému byla Británie nucena čelit uzavření rozvodných sítí, dokud by se nesnížily zácpy na silnicích. Ovšem vzhledem k tomu, že se očekává nárůst automobilů na silnicích z 25,8 milionu v roce 2004 na 31,9 milionu v roce 2015, zdá se být tento systém logickým a účinným řešením nejen proti zácpám.

Podle tohoto modelu byla snaha podobný poplatek zavést i v České republice, ale bez úspěchu. Byl zamítnut ještě dříve, než se vůbec dostal do jednání vlády. Rozdíl byl v tom, že u nás neměl platit princip „plat' kolik ujedeš“, ale „čím starší auto a větší zplodiny, tím vyšší daně.“ Což by značně znevýhodňovalo majitele automobilů značky Škoda Fabia, které je jedním z nejprodávanějších automobilů. Museli by platit zhruba 1200 až 4800 korun ročně, podle spotřeby benzínu uvedené v technickém průkazu. (www.idnes.cz)

4. 2. DANĚ Z ALKOHOLU

Ve Velké Británii jsou alkoholické nápoje mnohem dražší než v ostatních zemích Evropské unie. Netýká se to ovšem jen Velké Británie, ale všech severských zemí, jako je Finsko, Švédsko, Dánsko nebo Irsko. Do cen alkoholu se zde značně promítá nejen spotřební daň, ale také snaha vlády omezit konzumaci alkoholu.

Tyto daně musejí platit výrobci i dovozci alkoholických nápojů. Všeobecně platí, že daň z lihu, z moštů a šumivého vína se, narozdíl od ostatních daní z alkoholických nápojů, každoročně nezvyšuje, zůstává zpravidla na stejné úrovni. Stejně jako u daně z minerálních olejů se i u těchto daní každoročně stanovují sazby jako součást navrhovaného rozpočtu. Povinnost zaplatit daň z alkoholu vzniká dnem dovozu či spotřeby alkoholických nápojů na území Velké Británie, dnem vyskladnění z daňového skladu, v některých případech také dnem ztráty těchto výrobků z daňového skladu.

Britské daně z alkoholu jsou podstatně vyšší než v ostatních státech světa. Jak již bylo zmíněno, může za to snaha vlády omezit konzumaci alkoholu, ale také zrušení omezení dovozu alkoholu ze zemí Evropské unie v rámci jednotného vnitřního trhu, otevření obchodu s východní Evropou nebo obecně větší globální „mobilita.“ Na vysokých daních z alkoholu se podepsaly i rozšiřující se problémy s daňovými úniky a organizovaným pašováním. Jako odezvu na rozšiřující se pašování alkoholických nápojů byl zaveden požadavek, aby byly lahve značeny nálepkou potvrzující fakt, že daň z alkoholu byla zaplacená. Toto „kolkování lihovin“ bylo zavedeno ve všech zemích Evropské unie, tedy i v České republice.

Mnoho lidí však vidí v odlišných sazbách mezi Velkou Británií a zbytkem Evropy velký problém. Nápojový průmysl prudce propaguje, aby byly sazby daní z alkoholu nižší, tak, jako tomu je ve zbylých státech Evropy. Harmonizace spotřebních daní je navíc součástí podmínek Evropské unie. Britská vláda tedy čelí obrovskému dilematu, co se týče spotřebních daní z alkoholu. Rostoucí sazby byly sice rozšířeny k omezení daňových úniků a k zastavení snižování příjmů státu, ale na druhé straně to vede vládu k obvinění ze společenské nezodpovědnosti a k omezení jejich legálních příjmů.

Od ledna 2006 byla zavedena nová možnost volby nejen pro majitele daňových skladů, v nichž se uchovává alkohol. Pokud mají podezření na to, že vlastníkem uskladněného alkoholu (či jiného zboží podléhajícího spotřební dani) je osoba, která není registrována k dani nebo jí byla registrace odebrána, mohou toto podezření ohlásit celnímu úřadu a následně mu daný alkohol vydat. Vyhnou se tak placení spotřební daně, kterému podléhají

právě v případě, že vydají alkohol neregistrovaným osobám. Musejí tuto situaci písemně zaznamenat – uvést majitele, popis, množství a datum shromáždění zboží – a na základě této písemné zprávy může být zboží celním úřadem zabaveno. Od dubna 2006 má navíc fungovat nový „informační systém“ – majitelé daňových skladů by měli poskytovat informace o vlastnících skladovaného zboží celnímu úřadu. Samozřejmě to závisí na jejich svobodném rozhodnutí, zda takové informace budou ochotni poskytnout. Mělo by to ale pomoci k podchycení „rizikového zboží“, tzn. zboží, které je pašované nebo jehož prostřednictvím byl proveden daňový podvod. Jedním z ukazatelů rizikového zboží by mohlo být i placení v hotovosti, a to především jedná-li se o poměrně vysokou částku (nad 9 000 liber, cca 370 000 Kč při již zmiňovaném kurzu). Tuto situaci je nutno oznámit celnímu úřadu.

Osvobození od daně se vztahuje na výrobky obsahující alkohol, které jsou používány k jiným účelům než je požívání alkoholu – např. výrobky sloužící k lékařským nebo vědeckým účelům či vzorky odebrané celním úřadem nebo výrobcem pro povinné rozbor. Malí výrobci destilátů, kteří vyrobí pouze omezené a zákonem určené množství alkoholických nápojů za rok podléhají úplnému osvobození od daně. Daňové úlevy jsou taktéž určeny pro alkoholické nápoje s obsahem alkoholu méně než 1,2 %, ocet, čokoládové výrobky s obsahem alkoholu méně než 8,5 litru na 100 kg čokolády a ostatní potraviny, které obsahují méně než 5 litrů alkoholu na 100 kg konečného produktu.

Nárok na osvobození od daně lze uplatnit, pokud vyrábíte nebo dovážíte dané produkty pro velkoobchodní nabídku (nikoliv pro vlastní spotřebu nebo maloobchodní nabídku) a používáte pro výrobu alkohol, ze kterého byla zaplacená daň. Výjimečně může celní úřad udělit povolení k výrobě těchto produktů bez zaplacení daně z alkoholu (tzn. že daň je na určitou dobu pro určitý účel odložena).

Výrobky osvobozené od daně je možné přemísťovat pouze mezi schválenými daňovými sklady v členských státech Evropské unie, s průvodními doklady a při zajištění daně na dopravované výrobky. V jiných případech může být zásilka přepravována jen s tím, že platba daně je odložena. Hned jak vyprší důvod jejího odložení, je nutné daň zaplatit.

Stejně jako u všech ostatních produktů podléhajících spotřebním daním, i u alkoholických nápojů je nezbytná evidence dokladů, v nichž musí být uvedeno množství a druh skladovaného alkoholu, podmínky skladování, použití alkoholu při výrobě, množství a druh výrobků způsobilých k osvobození od daně nebo nároku na vrácení daně, popřípadě údaj o prodeji těchto výrobků. Doklady musejí být opět skladovány alespoň šest let.

4. 2. 1. DAŇ Z LIHU

Někdo by si mohl myslet, že daně z lihu patří v Británii k nejvyšším, ale opak je pravdou. Sazby daně z lihu jsou jen o něco málo vyšší než sazby daně z piva, které patří v Británii k nejnižším. Nejspíš je to způsobeno tím, že Britové konzumaci lihovin příliš neholdují. Daň z lihu je zde stanovena na jeden litr čistého alkoholu.

Pod pojmem „lihoviny“ jsou ve Velké Británii vymezeny tři základní skupiny:

- *lihoviny z vína* – čistý líc o objemu alkoholu alespoň 80 % nebo alespoň 99 %;
- *britské směsi lihovin* – líc (kromě methyl alkoholu), který byl v Británii upraven o určité přísady nebo příchutě, a tím se změnil jeho charakter (patří sem i potraviny, do nichž byl líc přidán jako přísada);
- *výtažky z lihu* – patří sem lékařský líc, ochucující složky, ocet, toaletní vody apod.

Sazby daně z lihu jsou stanoveny takto:

Druh lihu	£ / 1 l alkoholu	Kč / 1 l alkoholu ¹
Lihoviny určené k přímému použití (koňaky apod.)	19,56	811,30
Ostatní lihoviny (vodka, slivovice atd.)	19,56	811,30

Pozn.: 1) Pro přepočet z peněz na české koruny byla použita sazba ze dne 20. února 2006 – 1 GBP = 41,479 Kč.

Zdroj: www.customs.hmrc.gov.uk

Nárok na vrácení daně z lihu mají ti, kteří líc dále upravují (ne však destilací) – kombinují nebo míchají líc s dalšími přísadami (kromě vody), a to tak, že se zcela změní charakteristika nebo chuť původního lihu. Dále pak ti, kteří takto upravený líc skladují, a samozřejmě výrobci, kteří líc vyrábějí za účelem jeho vývozu nebo uskladnění v daňovém skladu (pro stanovené účely). Nárok nelze uplatnit na výrobky, které byly osvobozeny od daně, nebo na výrobky obsahující methyl alkohol, víno, meziprodukty nebo kvašený likér, ani na dovezené lihoviny, které nebyly v Británii dále nijak upravovány. Výše nároku se běžně rovná výši zaplacené daně. Měl by být vrácen do jednoho měsíce od jeho uplatnění.

4. 2. 2. DAŇ Z PIVA

Daň z piva je kalkulována podle síly a objemu alkoholu. Od března roku 2005 byla tato daň zvýšena o 2,6 %. Ten, kdo chce pivo vyrábět, se musí nejpozději 14 dní před dnem zahájení výroby zaregistrovat jako plátc spotřební daně (pokud nepodléhá osvobození od daně). Od daně je osvobozen výrobce, který vyrábí pivo výhradně pro svou vlastní spotřebu, nebo pro výzkumné účely, nikoliv pro prodej.

Základem daně z piva je množství piva vyjádřené v hektolitrech.

Sazby daně z piva vypadají takto:

Sazby daně v £ / Kč na 1 hl produktu			
Základní sazba¹	Snížené sazby pro malé nezávislé pivovary		
	Velikostní skupina podle výroby v hektolitrech za rok		
	do 5 000 hl	nad 5 000 hl do 30 000 hl	nad 30 000 hl do 60 000 hl
12,92 / 535,90	6,46 / 268,00	6,46 – 11,74 / 268,00 – 487,00	11,74 – 12,92 / 487,00 – 535,90

Pozn.: 1) Pro přepočet z peněz na české koruny byla použita sazba ze dne 20. února 2006 – 1 GBP = 41,479 Kč.

Zdroj: www.customs.hmrc.gov.uk

V červnu roku 2002 byla zavedena radikální reforma pro podporu tradičního národního průmyslu malých pivovarů, která zredukovala sazby daně v hodnotě více než 120 000 eur (což je v přepočtu 3 452 400 Kč při sazbě 28,77 Kč/ 1 euro ze dne 9. 3. 2006) pro pivovary produkující maximálně 30 000 hektolitrů piva ročně, a snížila daň o 50 % pro pivovary s roční výrobou do 5 000 hektolitrů piva. Z toho vychází, že devět z deseti malých pivovarů je podporováno vládou. Důvodem je hlavně snaha zachovat národní dědictví malých či místních pivovarů, nacházejících se především ve vesnických oblastech, zachovávajících tradici a rozmanitost britského pivovarského průmyslu. Takováto podpora malých pivovarů probíhá i v sedmi dalších zemích Evropské unie, které mají silnou pivovarskou tradici – mimo jiné i v České republice, kde je pivovarský průmysl jedním z nejdůležitějších.

4. 2. 3. DAŇ Z VÍNA A PRODUKTŮ VYROBENÝCH NA VINNÉM ZÁKLADĚ

Daň z vína a produktů vyrobených na vinném základě, v České republice řečeno „meziprodukty“, je určena podle síly alkoholu a jeho objemu.

Jako plátce daně se musí zaregistrovat každý, kdo hodlá vyrábět víno pro prodej. Daň se stává splatnou v momentě, kdy výrobek během kvašení přesáhne množství 1,2 % alkoholu. Výrobky však mohou být skladovány v režimu odložené daně až do doby, než jsou vyslány ke spotřebě. Je také možné vyrábět víno, aniž bychom museli platit daň – a to tehdy, pokud jej vyrábíme pro domácí spotřebu ve stanoveném množství, což je maximálně 5,5 hektolitrů za rok plus 10 % z množství přesahujícího stanovených 5,5 hektolitrů. Celkové množství těchto dvou limitů nesmí překročit 11 hektolitrů za rok.

Základem této daně je množství vína či meziproduktů stanovené v hektolitrech. Sazby daní se liší podle množství obsaženého alkoholu, jako je tomu u všech alkoholických nápojů.

Sazby daně z vína a meziproductů byly stanoveny takto:

Název vína	Obsah alkoholu	Sazba £ / 1 hl	Sazba Kč / 1 hl ¹
Tichá vína	1,2 % až 4 %	51,69	2144,10
Tichá vína	více než 4 % a méně než 5,5 %	71,07	2947,90
Tichá vína	více než 5,5 % a méně než 15 %	167,72	6952,70
Tichá vína	více než 15% a méně než 22 %	223,62	9275,50
Šumivá vína	více než 5,5 % a méně než 8,5 %	166,70	6914,60
Šumivá vína	více než 8,5 % a méně než 15 %	220,54	9147,80

Pozn.: 1) Pro přepočet z penčí na české koruny byla použita sazba ze dne 20. února 2006 – 1 GBP = 41,479 Kč.

Zdroj: www.customs.hmrc.gov.uk

Pokud jste pěstitel nebo včelař a vyrábíte víno (popřípadě mošt) ze svého vlastního ovoce nebo medu, můžete vyskladnit ze svých prostor schválené množství vína (moštu) pro svou vlastní spotřebu nebo spotřebu svých zaměstnanců, aniž byste museli platit daň.

4. 2. 4. DAŇ Z JABLEČNÝCH A HRUŠKOVÝCH MOŠTŮ

Daň z jablečných a hruškových moštů je další odlišností Velké Británie ve spotřebních daních od ostatních evropských států. Jablečné a hruškové mošty jsou ovocná vína, která mají samostatně stanovenou daňovou sazbu a jsou nezbytnou součástí spotřebních daní z alkoholu. Co se týče registrace k placení daně, platí zde stejné podmínky jako u vína. Registrace se netýká pouze osob, jejichž výroba (včetně vlastní spotřeby) za 12 předcházejících měsíců nepřesáhne 70 hektolitrů moštu.

Tato daň je stanovena, stejně jako víno, na základě síly a objemu alkoholu. Základem daně je množství moštu vyjádřené v hektolitrech.

Sazby daně z jablečných a hruškových moštů:

Název moštu	Sazba £ / 1 hl	Sazba Kč / 1 hl ¹
Tiché mošty s obsahem alkoholu 1,2 % až 7,5 %	25,61	1062,30
Tiché mošty s obsahem alkoholu více než 7,5 % a méně než 8,5 %	38,43	1594,10
Šumivé mošty s obsahem alkoholu více než 1,2 % a méně než 5,5 %	25,61	1062,30
Šumivé mošty s obsahem alkoholu více než 5,5 % a méně než 8,5 %	166,70	6914,60

Pozn.: 1) Pro přepočet z penčí na české koruny byla použita sazba ze dne 20. února 2006 – 1 GBP = 41,479 Kč.

Zdroj: www.customs.hmrc.gov.uk

4. 3. DAŇ Z TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

Jak už jsme zjistili u předešlých spotřebních daní, jejich sazby jsou jedny z nejvyšších nejen v Evropě, ale také v porovnání se zbytkem světa. Nejinak je tomu i u daně z tabákových výrobků. Ceny cigaret jsou zde více než dvakrát vyšší oproti ostatním zemím Evropské unie. Je zde značně omezena i tabáková reklama a velmi často se nesmí kouřit na veřejných

prostranstvích a pracovištích. Velká Británie je jedna z mála zemí, kde se nesmí kouřit ani v restauracích, což já, jako nekuřák, naprosto schvaluji, a těším se, až se něco takového zavede i v České republice. Není nad to si vychutnat oběd, večeři či jen posezení s přáteli bez dýmů cigaretového kouře.

Stejně jako tomu bylo u alkoholu, i zde tvoří značnou část ceny spotřební daň – přes 80 %. Vláda stanovuje takto vysoké ceny opět z důvodu omezení konzumace tabákových výrobků – ze zdravotních a ekologických důvodů. Zapůsobí to hlavně na mladé a méně zámožné občany, kteří kvůli vysokým cenám svůj kuřácký zlovyk omezí nebo od něj úplně upustí (výzkum prokázal, že cena cigaret značně ovlivňuje poptávku po nich). Vláda k tomu přistupuje tak, že svým způsobem pomáhá těm, kteří chtějí s kouřením přestat. Ti, co přestat nechťejí, si za to budou muset dost zaplatit, protože ceny tabákových výrobků rok od roku stoupají. Určitě k tomu vede i fakt, že kouření je ve Velké Británii nejčastější příčinou nemocí a předčasných úmrtí – zabíjí zhruba 120 000 lidí každý rok.

Daň z tabákových výrobků musejí platit výrobci a dovozci tabákových výrobků, jako jsou cigarety, cigarillos, doutníky, tabák určený k ruční výrobě cigaret, tabák ke kouření a žvýkáci tabák. Sazby daně z těchto výrobků se každoročně zvyšují spolu s inflací o 2,6 %.

V případě cigaret se daň musí skládat z poměrné části, která se počítá jako procento z maximální maloobchodní ceny, a specifické – pevné části, která se počítá na jednotku produktu. Obě tyto sazby musejí být stejné u všech cigaret, a navíc, pevná část se stanovuje dle cigaret v nejoblíbenější cenové kategorii.

Základem daně je u cigaret maloobchodní cena jedné krabičky cigaret pro poměrnou část, tisíc kusů cigaret pro pevnou část. U ostatních tabákových výrobků je základem daně množství vyjádřené v kilogramech.

V následující tabulce máme sazby daně z tabákových výrobků:

Tabákový výrobek	Procentní část	Pevná část £ / Kč
Cigarety	22	102,39 / 4247,10
Cigarillos, doutníky	----	149,12 / 6185,40
Tabák určený pro ruční výrobu cigaret	----	107,18 / 4445,70
Další tabák určený ke kouření a žvýkání	----	65,56 / 2719,40

Pozn.: 1) Pro přepočet z penčí na české koruny byla použita sazba ze dne 20. února 2006 – 1 GBP = 41,479 Kč.
Zdroj: www.customs.hmrc.gov.uk

U cigaret se výše daně spočítá jako součet pevné části daně, násobené počtem kusů, a procentní části daně. Cigarety delší jak 9 centimetrů (bez náustku a filtru) jsou pro daňové účely upraveny – každých započatých 9 centimetrů délky je bráno jako jeden kus cigarety.

Daň z tabákových výrobků musí platit i jednotlivci, kteří si tabák pěstují sami doma, ať už výhradně pro svou potřebu nebo prodej. Taktéž tabákový odpad, který je i nadále použitelný ke kouření, podléhá dani z tabákových výrobků. Daň musí být zaplacená v den vstupu tabákových výrobků na území Velké Británie nebo v den, kdy se při své výrobě stanou použitelné ke kouření, a to osobou, která je majitelem daňového skladu nebo registrovaných skladovacích prostor, dovozcem a výrobcem tabákových výrobků.

Od daně jsou osvobozeny pouze tabákové výrobky určené pro vědecké, lékařské či technické účely nebo ty, které byly odebrány celním úřadem jako vzorek pro testování a kontrolu.

Výrobce tabákových výrobků musí vést evidenci o množství vyrobených výrobků, druhu, obchodní značce, velikosti maloobchodního balení a datu výroby. I u těchto výrobků může být požadována finanční záruka na produkty uložené v registrovaných prostorách, převážené přes území Velké Británie nebo používané pro výzkumy a experimenty. Výše záruky závisí na výši daňové povinnosti.

Pašování tabáku taktéž patří mezi velmi rozšířený světový problém, který ročně stojí stát přes 2,5 bilionů liber (více než 103 bilionů Kč). V roce 2000 byla zavedena strategie „stažení pašování tabáku“, která do dnešní doby snížila množství pašovaných tabákových výrobků o více než 18 %. Cílem britské vlády je podíl černého trhu ještě více snížit, už jen proto, že spousta pašovaných cigaret, které byly zabaveny, v sobě obsahují i kadmium a arzen, což představuje pro kuřáky obrovské nebezpečí. Jako prevence pašování tabáku funguje i stále rostoucí spolupráce mezi jeho výrobcí a celními úřady. Daňové úniky z tabákových výrobků jsou dokonce vyšší než ty z alkoholu a minerálních olejů. Zabavené padělky tabákových výrobků jsou ihned zničeny.

4. 3. 1. Tabákové nálepky

Tabákové nálepky musejí být umístěny na „specifických tabákových produktech“, do kterých se řadí cigarety a tabák určený pro ruční výrobu cigaret (kromě tabáku, který je prodáván volně v baleních obsahujících minimálně 500 gramů). Netýkají se pouze výrobků, které jsou určeny pro vývoz, pro prodej cestujícím do třetích zemí, dovoz pro vlastní spotřebu, prodej návštěvními vojskům, dodávku pro oprávněné mezinárodní organizace a diplomatické mise. Tabáková nálepka musí být umístěna na krabičku tabákových výrobků ihned po jejich zabalení, tzn. ještě před jejich opuštěním registrovaných prostor. Dovážené tabákové výrobky se tabákovými nálepkami označují ještě před vstupem do Velké Británie. Neoznačené

tabákové výrobky mohou být přesunuty pouze z jednoho daňového skladu do druhého, pokud mají být zničeny, nebo za jiných okolností schválených celním úřadem. Ve stejných případech mohou být tabákové výrobky přemístěny bez zaplacení daně.

Pokud někdo používá tabákové nálepky, které nevyhovují předpisům celního úřadu, mohou mu být takové výrobky zabaveny a zničeny. Ti, kdo vlastní, přepravují, dodávají nebo prodávají tabákové výrobky bez označení tabákovými nálepkami, dostanou pokutu a výrobky jim budou zabaveny.

4. 4. PŘEPRAVA VÝROBKŮ PRO OSOBNÍ SPOTŘEBU

Jak v České republice, tak ve Velké Británii je stanoveno množství produktů podléhajících spotřebním daním, které můžete jako jednotlivec do dané země dovézt pro osobní spotřebu nebo jako dárek pro své přátele či rodinu. Stanovené limity jsou uvedeny v následujících tabulkách.

Česká republika:

Výrobek	Maximální množství
Minerální oleje (mimo běžné množství dopravované v nádržích)	20 litrů
Konzumní líh a lihoviny	10 litrů
Pivo	110 litrů
Meziprodukty	20 litrů
Víno / z toho šumivé víno	90 litrů / 60 litrů
Cigarety	800 kusů
Cigarillos (doutníčky o váze menší než 3 gramy)	400 kusů
Doutníky	200 kusů
Tabák ke kouření	1 kilogram

(Zdroj: www.finance.cz)

Velká Británie:

Výrobek	Maximální množství
Lihoviny	10 litrů
Pivo	110 litrů
Víno	90 litrů
Silné víno (portské, sherry)	20 litrů
Cigarety	3200 kusů
Doutníky	200 kusů
Cigarillos (doutníčky o váze menší než 3 gramy)	400 kusů
Tabák ke kouření	3 kilogramy

(Zdroj: www.hmrc.gov.uk)

Ve Velké Británii jsou stanoveny také limity vybraných výrobků, které je možné přivést z některé země Evropské unie bez placení daně – jako příklad můžeme uvést Českou republiku. Z České republiky je možné do Velké Británie bez nutnosti placení spotřební daně dovézt 200 kusů cigaret nebo 250 gramů tabáku nebo 50 kusů doutníků nebo 100 kusů cigarillos. Pro porovnání – ze Slovenska je možno takto dovézt jen 200 kusů cigaret.

Předchozí tabulky se týkají zboží dovezeného z jiných členských zemí Evropské unie. Pro třetí země, tzn. země, které do Evropské unie nespádají, jsou stanovena odlišná množství dovážených výrobků. Například do Velké Británie můžete přivést ze zemí mimo Evropskou unii pro svou osobní spotřebu nebo jako dárek pro přátele a příbuzné:

- 200 kusů cigaret, 100 kusů cigarillos, 50 kusů doutníků nebo 250 gramů tabáku;
- 2 litry tichého vína;
- 1 litr lihovin nebo silných likérů obsahujících více jak 22 % alkoholu, nebo 2 litry silného vína (portské, sherry), šumivého vína nebo jiných likérů;
- 60 mililitrů parfému a 250 mililitrů toaletní vody.

U ostatních výrobků dovážených jako dárek či suvenýr nesmí hodnota přesáhnout 145 liber, což je zhruba 6 000 Kč při přepočtu sazbou používanou v celém tomto textu.

Co určitě nesmíte, je přivážet zboží pro komerční účely (pokud to není předmět vašeho podnikání a nejste k tomuto účelu registrován). Do komerčních účelů jsou zahrnovány i případy, kdy přivezete určité zboží pro své přátele či rodinu s tím, že oni si od vás dané zboží odkoupí.

Veškeré tyto kroky jsou prováděny z důvodu zabránění pašování alkoholu a tabáku a jsou v souladu s legislativou Evropské unie – jsou tedy jednotné pro všechny členské státy. Jen s tím rozdílem, že každý stát má stanoveny jiné limity dováženého zboží.

5. SROVNÁNÍ SPOTŘEBNÍCH DANÍ

V předchozích dvou kapitolách jste se mohli dovědět základní informace o spotřebních daních obou zemí. O tom, jak jsou spotřební daně pro oba státy výnosově významné, jaké jsou jejich problémy s daňovými úniky a pašováním nebo jaké výrobky v kterém státě spotřební dani podléhají. Už při čtení těchto kapitol muselo být každému čtenáři jasné, že ačkoliv obě země jsou součástí Evropské unie, existují mezi nimi značné rozdíly. Některé rozdíly jsou více významné, jiné méně. Každopádně tady jsou a je jen otázkou, který ze států je na tom z hlediska spotřebních daní lépe. Je to Česká republika, která své sazby z velké části podřídila minimálním sazbám Evropské unie, nebo Velká Británie se svým velmi vysokým zdaněním?

Velkou Británii určitě značně ovlivňuje její konzervativní přístup ke všemu, co se jí bezprostředně týká, tedy i k daním, a to nejen ke spotřebním. Líbí se jí v zavedených a osvědčených metodách a systémech, které jen velmi nerada mění. Platí zde totiž heslo, že když se něco jednou osvědčilo, není potřeba provádět nějaké rapidní změny. Tady se může objevit problém v případě nutnosti harmonizace daňového systému s Evropskou unií. Sazby sice minimálním sazbám Evropské unie vyhovují, ale jsou oproti ostatním zemím Unie dost vysoké. Jeden takový problém už se objevil při zavádění jednotné měny euro, kterou Britové jednoznačně odmítli. Bylo by to pro ně prostě nevýhodné. Bude nutno řešit tento problém i u spotřebních daní?

Naproti tomu Česká republika je malý a nepříliš silný stát uprostřed Evropy, který se ovšem postupně vyvíjí k lepšímu. Některé zákony je sice stále ještě potřeba určitým způsobem vylepšit a tzv. jim „vychytat mouchy“, ale to je všechno otázkou času a samozřejmě také vlády, která se na daných zákonech usnází. Na rozdíl od Velké Británie je snadno přístupná novým změnám, jež by mohly přinést jakékoli zlepšení situace. Euro zde ještě nebylo zavedeno z důvodu velké zadluženosti státu a dalších aspektů, kvůli nimž byl proces zavádění jednotné měny v tomto státě poněkud opožděn. V rámci harmonizace daňového systému s Evropskou unií byla Česká republika nucena některé své sazby spotřebních daní zvýšit, aby dosáhla alespoň na minimální sazby stanovené Evropskou unií. Šlo především o spotřební daň z tabákových výrobků. Jak je vidět, Česká republika řeší opačný problém – musí své sazby zvyšovat, aby Evropské unii vyhověla.

Prvním základním rozdílem mezi oběma zeměmi je určité složení spotřebních daní. Zatímco v České republice pod ně spadá skupina pěti vybraných výrobků, jako jsou minerální oleje, pivo, víno, lihoviny a tabákové výrobky, ve Velké Británii je kromě těchto pěti ještě navíc do spotřebních daní zahrnuta silniční daň a poplatky za změnu klimatu ve formě uhlíkové daně. V alkoholických výrobcích je změna v tom, že Velká Británie má zvlášť vymezena ovocná vína v podobě jablečných a hruškových moštů.

Další rozdíl můžeme vidět ve výnosové významnosti konkrétních spotřebních daní. V České republice mezi výnosově nejvýznamnější patří daň z minerálních olejů a daň z tabákových výrobků. Ta je výnosově významná i ve Velké Británii, ale minerální oleje zde předchýlí alkoholické nápoje. Právě z důvodu vysokých výnosů je na tyto výrobky v daných zemích soustředěna velká pozornost z hlediska snahy zabránit pašování a daňovým únikům. Každý stát na to jde „po svém“ – Česká republika si zatím vystačí s kolkováním tabákových výrobků a značkováním či barvením olejů, Velké Británii toto nestačí a brání se i vysokými sazbami spotřebních daní.

V obou zemích existují shodné zákony týkající se daňových skladů. Platí na ně stejná definice i podmínky, které musí majitel daňového skladu dodržovat. Stejně tak je v obou zemích zdůrazněna nutnost evidence veškerých skladovaných výrobků i procesů, které jsou s konkrétními výrobky prováděny. Pokud jsou skladovány výrobky podléhající rozdílným sazbám daně nebo osvobození, musejí být v obou státech skladovány zvlášť. Každopádně je nezbytné mít povolení k provozování daňového skladu od celního úřadu, díky němuž je daňový sklad zaregistrován a je mu přiděleno evidenční číslo.

V některých případech může celní úřad požadovat finanční zajištění daně, z něhož by v případě neplacení daně plátcem ve lhůtě splatnosti byla daň uhrazena. Finanční zajištění je prováděno bankovním převodem peněz na zvláštní účet celního úřadu, bankovní zárukou nebo ručitelem. Teprve poté, co je daň zajištěna, může být majiteli daňového skladu vydáno povolení k jeho provozu.

Jako plátcí daně jsou v obou zemích vymezeny právnické a fyzické osoby, které jsou provozovateli daňového skladu, vyrábí nebo dováží skupinu vybraných výrobků, použijí výrobky osvobozené od daně k jinému účelu než je určeno zákonem nebo ztratí či znehodnotí tyto výrobky. Dnem, kdy dojde ke zmíněné skutečnosti, jsou povinny zaplatit daň.

Den podání daňového přiznání a zaplacení spotřební daně je dalším bodem, v němž se porovnávané státy odlišují. Pro oba státy sice platí stejné zdaňovací období, což je jeden kalendářní měsíc, ale daňové přiznání se v České republice podává do 25. dne následujícího měsíce po skončení zdaňovacího období, a to na všechny výrobky podléhající spotřebním daním. Ve Velké Británii jsou však dva termíny – jednak 15. den následujícího měsíce po skončení zdaňovacího období, který je platný pro daň z vína a daň z jablečných a hruškových moštů, a dále pak 25. den, který je platný pro ostatní výrobky. Do těchto dnů musí být nejen podáno daňové přiznání, ale také zaplacená daň. To v České republice není – daň může být zaplacená až do 40ti dnů po skončení zdaňovacího období.

Jak v České republice, tak ve Velké Británii je možné uplatnit nárok na vrácení daně. Mohou ho uplatnit osoby, které poskytují vybrané výrobky osobám požívajícím výsad a imunity (členové diplomatických misí, mezinárodních organizací, přátelských vojsk, ambasad apod.). Dále pak osoby, které vyskladnily dané výrobky pro vývoz do členského státu Evropské unie – musejí však nárok uplatnit ještě před odesláním výrobků, které musejí být odeslány se zjednodušeným průvodním dokladem a dokladem o zajištění nebo zaplacení daně ve státě, kam je zboží vyváženo. Nárok mohou uplatnit i provozovatelé daňových skladů, kteří své výrobky vyskladňují z důvodu jejich zničení nehodou nebo plánovaného zničení po dohodě s celním úřadem. Daň je obvykle vrácena ve výši daně, která byla za zboží zaplacená. Pokud není možné zjistit skutečnou výši uhrazené daně, daň je vrácena ve výši minimální sazby spotřební daně, které zboží podléhá. Pokud není nárok na vrácení daně uplatněn do šesti měsíců ode dne, kdy mohl být poprvé uplatněn, zaniká. Osobám, které nějakým způsobem zneužijí možnost vrácení daně ve svůj prospěch, hrozí sankce v podobě velmi vysoké pokuty.

Jelikož je v obou zemích za spotřební daně odpovědný celní úřad, zákony mu vymezují jisté pravomoci, na jejichž základě může spotřební daně a vše kolem nich kontrolovat. Pracovníci celního úřadu mohou vstupovat do všech prostor, které nějakým způsobem souvisejí s vybranými výrobky, dotazovat se zaměstnanců a osob přicházejících s výrobky do styku, odebírat vzorky a provádět testy těchto výrobků nebo kontrolovat vozidla, jež tyto výrobky přepravují. Mají taktéž právo na kontrolu všech dokladů bezprostředně souvisejících s vybranými výrobky (ty musejí být skladovány alespoň šest let od data vyhotovení), pořizovat jejich kopie, kontrolovat veškerá povolení k provozování daňového skladu a další činnosti.

V případě zjištění jakýchkoli nesrovnalostí či přestupků, které vznikly v rámci používání vybraných výrobků podléhajících spotřebním daním, má celní úřad právo udělit různé tresty podle druhu přestupku. V lepších případech je viníkovi udělena „jen“ pokuta v různé výši, v horších případech je možné dotyčného poslat na nějakou dobu do vězení nebo mu zabrat zboží do vlastnictví celního úřadu. Proti některým rozhodnutím celního úřadu je možné se do určité doby odvolat.

5. 1. DAŇ Z MINERÁLNÍCH OLEJŮ

Hlavním rozdílem u daně z minerálních olejů mezi oběma zeměmi je základ daně. V České republice jej tvoří množství minerálních olejů vyjádřené v 1 000 litrech nebo množství těžkých topných olejů a zkapalněných ropných plynů vyjádřené v tunách čisté hmotnosti. Ve Velké Británii je sazba stanovena na 1 litr minerálních olejů nebo na 1 kilogram čisté hmotnosti u plynů používaných pro pohon.

Dalším zásadním rozdílem jsou samozřejmě sazby spotřebních daní. Pokud je vzájemně porovnáme, zjistíme, že ve Velké Británii jsou sazby vyšší zhruba o 10 Kč na 1 litr paliva nebo na 1 kilogram čisté hmotnosti. Kdybych to měla uvést na konkrétním příkladě, zatímco u nás za 1 litr bezolovnatého benzínu zaplatíte 11,84 Kč, ve Velké Británii stojí litr bezolovnatého benzínu v přepočtu 21,40 Kč. Stejně tak u nás dáte za olovnatý benzín spotřební daň 13,71 Kč, ve Velké Británii 23,90 Kč. Najdou se i výjimky, kde sazba spotřební daně ve Velké Británii není o tolik vyšší než v České republice, například topné oleje – na ně je u nás uvalena sazba 0,472 Kč, ve Velké Británii cca 2,70 Kč.

Od daně z minerálních olejů jsou v obou státech osvobozeny oleje používané pro jiné účely než je pohon motorů nebo výroba tepla, oleje odebrané pracovníky celního úřadu jako vzorky pro testování a kontrolu, odpadní oleje a oleje použité pro výzkum a vývoj. Minerální oleje osvobozené od daně je možné přepravovat pouze z jednoho daňového skladu do druhého (v rámci Evropské unie) nebo v rámci dovozu, při němž musí odesílatel zajistit daň ve výši, kterou by byl povinen zaplatit, pokud by oleje nebyly osvobozeny.

Nárok na vrácení daně se v obou státech trochu liší. Například tím, že ve Velké Británii je stanovena minimální částka nároku (50 liber), od které můžete nárok uplatnit. Z toho důvodu je tam možné uplatnit nárok i za několik po sobě jdoucích období, až v momentě, kdy částka dosáhne stanoveného minima. Stejně tak se liší osoby, které si mohou o vrácení

daně zažádat. V České republice jsou to majitelé daňových skladů, kteří přijali zdaněné výrobky vstupující jako materiál do vyráběných nebo zpracovávaných minerálních olejů nebo ti, jimž byly minerální oleje vráceny k přepracování. Dále pak osoby, které přijaly topné oleje a použily je pro výrobu tepla, a stejně tak osoby provozující zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa. Ve Velké Británii se nárok na vrácení daně také týká osob používajících minerální oleje pro práce v lesnictví, zemědělství a zahradnictví a dále osob, jež dodávají minerální oleje lodím a letadlům jako zásobu pro veřejné zahraniční plavby a lety. Tady si můžeme všimnout rozdílného přístupu obou zemí – zatímco v České republice jsou tyto minerální oleje zcela osvobozeny, ve Velké Británii na ně lze uplatnit nárok na vrácení daně.

Ani v jedné zemi se nijak neliší přístup k vozidlům, která se nepoužívají na silnicích. Jsou to především traktory, žací stroje, stroje určené pro úpravu porostů podél silnic a další zemědělské stroje sloužící pro práci na polích. Tato vozidla používají minerální oleje se sníženou sazbou daně.

5. 2. DANĚ Z ALKOHOLU

Pokud si znovu pročtete údaje o daních z alkoholických nápojů v obou zemích, na první pohled si jistě každý všimne především rozdílu ve výši sazeb. V této bakalářské práci to již bylo mnohokrát zmíněno – spotřební daně z alkoholu jsou ve Velké Británii drtivě vyšší než ty v České republice. Zatímco české spotřební daně jsou poměrně konstantní, ty britské se z větší části každoročně zvyšují. Blíže je tato problematika rozebrána u konkrétních druhů alkoholických nápojů (viz dále).

V obou státech jsou od daně z alkoholu osvobozeny výrobky obsahující alkohol, které slouží k jiným účelům, než je požívání alkoholu - k lékařským nebo vědeckým účelům, alkoholické nápoje s obsahem alkoholu méně než 1,2 %, čokoládové produkty s obsahem alkoholu méně než 8,5 litru na 100 kilogramů čokolády, ocet a ostatní potraviny, které obsahují méně než 5 litrů alkoholu na 100 kilogramů konečného produktu. Stejně tak osvobození podléhají vzorky alkoholu odebrané celním úřadem pro kontrolu.

5. 2. 1. Daň z lihu

Opět zde máme rozdíl již v samotném základu daně. Velká Británie si jako základ daně stanovila jeden litr čistého alkoholu, Česká republika jeden hektolitr čistého alkoholu. Ačkoli

jsou sazby daně z lihu v Británii mnohonásobně vyšší, stále se tam řadí k těm nejnižším. Vyššímu zdanění než líh podléhá víno a mošty.

Při pohledu na sazby daní z lihu zjistíme, že ve Velké Británii je sazba třikrát vyšší než u nás. Britům, kteří lihovinám zase až tak moc neholdují, to zřejmě problém nedělá, ale bylo by asi zajímavé vidět reakce Čechů, pokud by tak vysoké sazby byly zavedeny v České republice. Hlavním rozdílem je zde to, že v Británii je daň z lihu i přes svoji výši řazena k těm nižším spotřebním daním, zatímco v Čechách je tomu naopak. Daň z lihu má nejvyšší sazby ze všech daní uvalených na alkohol. Důvod je prostý – líh je lidskému zdraví z alkoholických nápojů nejvíce škodlivý, proto se za jeho konzumaci musí také nejvíce platit.

5. 2. 2. Daň z piva

Jak ve Velké Británii, tak v České republice má daň z piva nejnižší sazbu spotřební daně. Zcela jistě za to může dlouholetá tradice výroby piva, a také obliba, s jakou lidé pivo konzumují. Přestože je to alkoholický nápoj, není pro lidský organismus tak škodlivý, jako líh. Dnes je dokonce doporučováno v malém množství jako prevence určitých nemocí.

Česká daň z piva se nevztahuje na pivo vyrobené pro vlastní spotřebu v maximálním množství 200 litrů za kalendářní rok. U britské daně jsem našla pouze záznam o tom, že daň se nevztahuje na pivo, které zaměstnanci pivovaru použijí jako ochutnávku a na pivo, které si dotyčný vyrobí výhradně pro svou vlastní potřebu.

Daň z piva je první daní, u které je shodný základ daně pro obě země – množství piva vyjádřené v hektolitrech. Při přepočítávání britských sazeb z piva na české koruny jsem se na první pohled zhrzoila – vycházelo mi, že britská daň z piva (základní sazba) je 22 krát vyšší než ta česká. Zdálo se mi to naprosto nemožné, ale bohužel je to tak. V obou zemích jsou sazby daní z piva rozděleny do několika skupin, dle množství hektolitrů, které pivovar vyrobí za rok. A zde máme další rozdíl. Velikostní skupiny v Británii jsou stanoveny pro pivovary vyrábějící pivo do 5 000 hektolitrů, od 5 000 do 30 000 hektolitrů a 30 000 až 60 000 hektolitrů. V Čechách je těchto velikostních skupin více: do 10 000 hektolitrů, 10 000 až 50 000 hektolitrů, 50 000 až 100 000 hektolitrů, 100 000 až 150 000 hektolitrů a 150 000 až 200 000 hektolitrů. Toto členění je důležité pro podporu malých pivovarů, které zachovávají již zmiňovanou dlouholetou tradici a národní dědictví.

5. 2. 3. Daň z vína a meziproduktů

Zvláštností Spojeného království jsou zvláště vymezená ovocná vína, neboli jablečné a hruškové mošty. Dá se říci, že jsou to ojedinělé britské speciality, které v jiném státě

na světě nenajdete. S běžnými víny mají společné to, že jsou také členěny na tiché a šumivé mošty s různým objemem alkoholu. Jejich sazby jsou ve většině případů nižší než sazby vín v České republice. Pouze šumivé mošty s obsahem alkoholu 5,5 až 8,5 % mají sazbu značně vysokou, a to třikrát vyšší než je sazba vína u nás (cca Kč 6 914,60 na 1 hektolitr produktu). Osoby, které vyrobí za 12 po sobě jdoucích měsíců do 70 hektolitrů moštu, nejsou povinny se registrovat jako plátce spotřební daně.

Co se týká sazeb klasického vína u nás a v Británii, britské sazby opět jednoznačně vedou. Zatímco u nás je na jeden hektolitr šumivého vína uvalena sazba 2 340 Kč, v Británii se sazba pohybuje od zhruba 6 914,60 Kč do 9 147,80 Kč. V České republice sazbu na tichá vína nenajdete – je totiž nulová. Za to Britové si hektolitr tichého vína zvýšili o daň, která se pohybuje v rozmezí 2 144,10 Kč až 9 275,50 Kč, dle objemu alkoholu.

Ovšem je nutno přihlídnout také k výši vína, které je možné vyrobit pro svou vlastní potřebu za rok, aniž bychom museli platit daň. V České republice je totiž toto množství stanoveno na 1 000 litrů, ale Velká Británie je v tomto ohledu ke konzumentům vína velkorysejší – za rok si můžete pro svou vlastní spotřebu vyrobit až 11 hektolitrů vína ročně. Podmínkou v obou státech je samozřejmě to, že jej nesmíte prodávat. To samé se týká i takto vyrobených moštů.

Základ daně je v obou státech opět stejný – tvoří jej množství moštu nebo vína vyjádřené v hektolitrech.

5.3. DAŇ Z TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

V obou zemích je kouření považováno za velký problém dnešní společnosti, proto je tato daň jednou z nejsledovanějších a nejdiskutovanějších daní. Ačkoli se obě země snaží omezit množství lidí závislých na kouření vysokými sazbami daně, pořád se zdá, jako by se to kuřáků ani netýkalo. Tabákové výrobky jsou stále spotřebovávány v hojném množství, a díky tomu je daň z tabákových výrobků výnosově velmi významná.

Této dani podléhají v obou zemích stejné tabákové produkty, jen s tím rozdílem, že v Česku je stanovena procentní a pevná část daně na všechny produkty, ale v Británii jen na cigarety. Základem daně pro procentní část daně je v obou zemích maloobchodní cena určená pro konečného spotřebitele, ovšem základ daně pro pevnou část se poměrně liší. Česká republika si jako základ daně stanovila množství vyjádřené v kusech, popřípadě kilogramech. Ve Velké Británii je základem daně pro cigarety tisíc kusů cigaret, pro ostatní tabákové výrobky platí množství vyjádřené v kilogramech.

Nikoho už asi nepřekvapí fakt, že i daň z tabákových výrobků je ve Velké Británii několikanásobně vyšší než v České republice. Procentní část u cigaret je v Česku sice o jedno procento vyšší než v Británii, ale britské pevné sazby jsou zhruba čtyřikrát až osmkrát vyšší než ty české.

Tabákové nálepky podléhají v obou státech stejným podmínkám, za kterých musejí být používány. Jsou potvrzením toho, že byla zaplacená spotřební daň. Ve Spojeném království se tabákové nálepky umisťují především na cigarety a tabák určený pro ruční výrobu cigaret, naproti tomu Česká republika značí těmito nálepkami všechny tabákové výrobky podléhající spotřební dani.

5. 4. PŘEPRAVA VÝROBKŮ PRO OSOBNÍ SPOTŘEBU

Na závěr tohoto srovnání spotřebních daní bych se zaměřila na přepravu výrobků podléhajících spotřebním daním pro osobní spotřebu. Ve všech zemích Evropské unie jsou stanovena množstevní omezení, která je nutno při dovozu vybraných produktů dodržovat. Pokud někdo tyto limity překročí, hrozí mu vysoké pokuty nebo zabrání daných výrobků.

Pokud opět porovnáme Českou republiku s Velkou Británií, můžeme říci, že britské množstevní limity jsou v oblasti tabákových výrobků volnější. Do Velké Británie můžeme dovézt o 2 400 kusů cigaret a 2 kilogramy tabáku ke kouření více, než do České republiky. Ostatní omezení týkající se dovozu vybraných výrobků jsou pro oba státy stejná.

6. EU – SMĚRNICE, DAŇOVÉ ÚNIKY

Integrační postup Evropské unie v daňové oblasti se zakládá na takových opatřeních, která by rušila nerovné podmínky pro konkurenci v jednotlivých členských státech. Základy této integrace byly položeny již ve smlouvě o Evropském hospodářském společenství z roku 1958. Smlouva zavazovala členské státy především k tomu, že nepodrobí výrobky jiných členských států vyššímu vnitřnímu zdanění než tomu, jemuž jsou podrobeny výrobky domácí.

Výchozí krok k harmonizaci daní byl učiněn již v roce 1968. Předpokládá se, že daňové systémy budou dlouhodobě směřovat k uplatňování stejných principů daní a sazeb. Cílem tohoto systému je snaha vyhnout se deformacím jednotného vnitřního trhu. Daňové právo zůstává do značné míry v kompetenci členských států, avšak při přijímání daňových předpisů musí být zohledněno komunitární právo – právo společné pro všechny členské státy EU. (www.seminarky.cz)

U značné většiny daní se ukázalo, že změny nemohou být provedeny jednorázově, ale postupně. Stejně tomu bylo i u spotřebních daní, které jsou uvalovány na alkoholické nápoje, tabákové výrobky a minerální oleje. Zde je však sjednocování ještě obtížnější, protože v mnoha členských zemích tvoří tyto daně významnou položku v zajišťování jejich rozpočtových příjmů. (www.seminarky.cz)

Harmonizace v oblasti spotřebních daní se koncentruje na vyrovnávání výše sazeb tak, aby nebyly vládní daňovou politikou zvýhodňováni domácí výrobci – ať už nižšími nebo nulovými sazbami. K zásadní dohodě dochází k prvnímu lednu 1993, kdy byly stanoveny minimální sazby spotřební daně na vybrané výrobky. (www.seminarky.cz)

V oblasti spotřebních daní EU stanovuje zejména minimální sazby u daní z benzínu a topných olejů, alkoholu, piva, vína a cigaret. Výnos těchto daní jde do národních rozpočtů a EU je reguluje z důvodu zabránění mezinárodní daňové konkurenci uvnitř EU. Přehled minimálních sazeb předepsaných Evropskou unií a platných sazeb v České republice ukazuje dále uvedená tabulka. Podle nedávného návrhu směrnice Evropské komise by se minimální sazby daní z benzínu a nafty měly nadále zvyšovat. (www.mfcr.cz)

Sazby vybraných spotřebních daní

Komodita	Minimální sazba platná v EU*	
Benzín olovnatý	0,337 € / litr	11,40 Kč / litr
Benzín bezolovnatý	0,287 € / litr	9,70 Kč / litr
Motorová nafta	0,245 € / litr	8,30 Kč / litr
Lehký topný olej	0,018 € / litr	0,60 Kč / litr
Těžký topný olej	0,013 € / kg	0,40 Kč / kg
Zkapalněný plyn pro dopravu	100 € / t	3391 Kč / t
Stlačený plyn pro dopravu	100 € / t	3391 Kč / t
Líh, lihoviny, destiláty	5,5 € / litr etanolu	186,5 Kč / litr etanolu
Pivo – za každé % extraktu mladiny	0,748 € / hl	25,4 Kč / hl
Cigarety	57 % z ceny, min. 1,2 € na 20 cigaret	57 % z ceny, min. 40 Kč na 20 cigaret

Zdroj: MFČR. *Pro přepočet minimálních sazeb EU použit kurs 33,905 Kč / 1 €

6. 1. Směrnice ke spotřebním daním

Rada Evropské unie stanovila hned několik směrnic, které spotřební daně v jednotlivých členských státech upravují. Každá z nich se zabývá jinou problematikou – někde najdeme obecná ustanovení týkající se spotřebních daní, jinde konkrétní údaje týkající se konkrétních výrobků podléhajících spotřebním daním. Směrnice dříve vydané jsou dost často upravovány novějšími směrnici, v nichž se upravují určité detaily týkající se buď některých výrobků nebo členských států. Poté, co jsou vydány nějaké změny, mají státy stanovenou dobu na to, aby tyto změny do svých zákonů začlenily.

V následujícím výčtu jsou uvedeny některé ze směrnic, o které jsem se zajímala. Jedná se především o směrnice týkající se tabákových výrobků – spotřební daň z tabákových výrobků je mi totiž ze všech spotřebních daní nejbližší a nejvíce „sympatická.“

Směrnice Rady 92/12/EHS o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřebním daním

Touto směrnicí je dáno, že výrobky podléhající spotřebním daním je možné vyrábět, zpracovávat, skladovat, přijímat a odesílat v daňovém skladu s daňovým dozorem, v němž jsou podmíněně osvobozeny od spotřební daně podle režimu uskladnění.

Dovozem výrobků podléhajících spotřebním daním se rozumí vstup těchto výrobků na území Společenství. Pokud je některý výrobek propuštěn do některého celního režimu Společenství při vstupu na jeho území, za okamžik dovozu se považuje okamžik, kdy tento výrobek opustil celní režim Společenství. Také je stanoveno, že pokud se výrobky nacházejí

v jiném celním režimu Společenství než v režimu volného oběhu nebo jsou-li umístěny ve svobodném pásmu či skladu, považují se za podmíněně osvobozené od daně.

Daňová povinnost vzniká dnem propuštění výrobků pro domácí spotřebu nebo dnem zjištění manka, které podléhá spotřební dani. Skladují-li se pro obchodní účely v některém členském státě výrobky podléhající spotřební dani, které již byly v jiném členském státě propuštěny pro domácí spotřebu, vyměří se spotřební daň v členském státě, kde se skladují. Výrobky jsou přepravovány s průvodním dokladem. Pro zjištění, zda jsou výrobky určeny k obchodním účelům, se bere v úvahu:

- a) obchodní status držitele výrobků a důvody jejich skladování;
- b) místo, kde se výrobky nacházejí (popřípadě způsob určité přepravy);
- c) každý doklad týkající se výrobků;
- d) povaha a množství výrobků.

Tato směrnice také určuje množství výrobků, které je možné dovézt do členského státu Unie pro osobní spotřebu. To se naprosto shoduje s množstevními limity stanovenými v České republice.

Oprávněný skladovatel může ustanovit svého daňového zástupce. Ten musí být usazen v členském státě určení a musí být schválen finančními orgány tohoto státu. Má veškeré povinnosti jako oprávněný skladovatel (= fyzická nebo právnická osoba, která je oprávněna nakládat s výrobky v daňovém skladu v rámci výkonu svého povolání), což se týká placení daně, záruky daně, vedení veškeré evidence.

Vybírá-li spotřební daň jiný stát než stát určení, uvědomí o tom stát vybírající daň příslušné orgány odesílající země.

Daň se vrací na výrobky, které byly propuštěny pro domácí spotřebu a nejsou určeny ke spotřebě v daném členském státě. Odesílatel zboží musí podat žádost o vrácení daně před odesláním zboží a prokázat, že daň za toto zboží byla zaplacená. Je nutné přepravovat toto zboží s průvodním dokladem. Pokud nejsou splněna kritéria pro vrácení daně, členský stát může vrácení daně zamítnout.

Osvobozeny od daně jsou výrobky, které jsou určeny:

- a) k dodání v rámci konzulárních či diplomatických vztahů;
- b) pro mezinárodní organizace;
- c) pro ozbrojené síly;
- d) ke spotřebě v souladu s dohodami uzavřenými s třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi.

Členské státy mohou osvobodit od daně výrobky prodávané v bezcelních prodejnách umístěných v přístavech a na letištích.

Tuto směrnici mění ***Směrnice Rady 2000/44/ES ze dne 30. června 2000, pokud jde o dočasné množstevní omezení u výrobků podléhajících spotřebním daním, které se dovážejí do Švédska z jiných členských států.***

Směrnice Rady 92/79/EHS ze dne 19. října 1992 o sbližování daní z cigaret

Od 1. ledna 1993 uplatňují členské státy minimální spotřební daně z cigaret v souladu s pravidly této směrnice. Vztahuje se především na daně z cigaret, které jsou tvořeny jednak specifickou spotřební daní z jednotky výrobku, a dále poměrnou spotřební daní vypočtenou na základě maloobchodní prodejní ceny. Dopad minimálních sazeb spotřebních daní je stanoven na 57 % z maloobchodní ceny cigaret nejžádanější cenové kategorie. Každé dva roky musí být Radou provedena kontrola toho, jak daný stát směrnici vyhovuje. Po konzultaci s Parlamentem provádí nezbytná opatření. Tato směrnice musela být členskými státy (až na některé výjimky) přijata do konce roku 1992.

Směrnice Rady 92/80/EHS ze dne 19. října 1992 o sbližování daní z jiných tabákových výrobků než z cigaret

Směrnice se týká těchto skupin tabákových výrobků vyrobených ve Společenství nebo dovezených ze třetích zemí: doutníky a doutníčky, jemně řezaný tabák k ručnímu balení cigaret, ostatní tabák ke kouření. Nejpozději od 1. ledna 1993 musejí státy uplatňovat spotřební daň, kterou může být:

- valorická daň vypočtená na základě maximální maloobchodní prodejní ceny jednotlivých výrobků volně stanovené výrobcí ze Společenství nebo dovozci ze třetích zemí;
- nebo specifická daň dle množství;
- nebo složená daň kombinující valorickou a specifickou složku s podmínkou, že celková spotřební daň vyjádřená jako procentní podíl nebo jako pevná částka na kilogramy nebo určitý počet kusů bude nejméně rovna minimální výši stanovené pro:
 - a) doutníky a doutníčky – 5 % maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 11 euro za 1 000 kusů či jeden kilogram,
 - b) jemně řezaný tabák k ručnímu balení cigaret – 36 % maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 32 euro za jeden kilogram,

c) ostatní tabák ke kouření – 20 % maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 20 euro na jeden kilogram.

(Tyto sazby jsou platné od 1. července 2004)

Předchozí dvě směrnice mění ***Směrnice Rady 2003/117/ES ze dne 5. prosince 2003 s cílem povolit Francouzské republice prodloužení uplatňování nižších sazeb spotřebních daní na tabákové výrobky uvolněné ke spotřebě na Korsice***, a

Směrnice Rady 2002/10/ES ze dne 12. prosince 2002, pokud jde o strukturu a sazby spotřebních daní z tabákových výrobků

Ta stanovuje, že každý stát uplatňuje minimální spotřební daň, jejíž dopad je stanoven na 57 % maloobchodní prodejní ceny (včetně všech daní) a která nesmí být nižší než 64 eur za 1 000 cigaret nejžádanější cenové kategorie (od 1. července 2006). Členské státy, které vybírají minimální spotřební daň ve výši nejméně 101 eur na 1 000 ks cigaret nejžádanější cenové kategorie, nemusejí požadavek minimálního dopadu 57 % splnit.

Hodnota eur v národních měnách se stanoví jedenkrát ročně pro účely výpočtu celkové minimální spotřební daně. Státy, které nepřijaly euro, jsou oprávněny používat pro přepočet částky 95 eur hodnotu eur ve své národní měně z prvního pracovního dne měsíce října.

Směrnice Rady 95/59/ES o daních jiných než daních z obratu, které ovlivňují spotřebu tabákových výrobků

Členské státy mohou na cigarety, které se prodávají za nižší cenu, než je maloobchodní prodejní cena cigaret nejžádanější cenové kategorie, uvalit minimální spotřební daň, pokud nebude vyšší než spotřební daň z cigaret nejžádanější cenové kategorie. Dle této směrnice mohou být od spotřební daně osvobozeny tabákové výrobky, popřípadě z nich může být daň vrácena, jedná-li se o:

- a) denaturované tabákové výrobky používané pro zahraniční a průmyslové účely,
- b) tabákové výrobky zničené pod úředním dohledem,
- c) tabákové výrobky určené výhradně pro vědecké zkoušky a zkoušky týkající se jakosti výrobků,
- d) tabákové výrobky, které výrobce znovu zpracovává.

Toto byly příklady některých směrnic stanovených Evropskou unií pro jednotné fungování spotřebních daní ve všech členských státech. Za dobu fungování Evropské unie (dříve Evropského společenství) bylo těchto směrnic vydáno obrovské množství. Jsou to nesmírně důležité dokumenty, bez nichž by Evropská unie nemohla fungovat tak, jak funguje dnes. Musely se jim podrobit i dva státy hrající v této bakalářské práci hlavní roli – Česká republika a Velká Británie.

Při získávání těchto informací jsem využila ekonomický a právní informační software (EPIS), který je velmi výbornou pomůckou pro všechny, kteří se daňovou problematikou zabývají.

6. 2. Daňové úniky

V každé moderní ekonomice se velký podíl finančních prostředků převádí do nějaké formy daně. Je tedy pochopitelné, že snaha poplatníků bude vždy směřovat k minimalizaci daňové povinnosti. Existuje určitá psychologická hranice, do které ekonomický subjekt sice zdanění vnímá, ale nepociťuje vůči jeho výši negativní reakci.

Na druhé straně existuje přirozená snaha jedince obejít daň. Daňové delikty jsou v podstatě výsledkem „neodolání“ možnostem, které poskytuje daňový mechanismus. Způsob stanovení daňového základu, existence řady odpočitatelných položek a možností snížení základu daně inspirují poplatníka k podvádění hned dvakrát. Vzhledem ke skutečnosti, že se daňový základ v naprosté většině případů stanovuje na základě daňového přiznání, je poplatník motivován k tomu, aby svá zdanitelná plnění zatajoval. Na straně druhé má poplatník zájem odpočitatelné položky zvyšovat.

K daňovým deliktům však může dojít i neúmyslně. V těchto případech je hlavní příčinou složitost ustanovení daňových zákonů, neúměrné množství jejich novelizací (a to mnohdy i v průběhu jediného zdaňovacího období), ale i poměrně častý případ, kdy poplatník je nucen používat pro výpočet více zákonných předpisů než samotný daňový zákon (různé vyhlášky, prováděcí předpisy, apod.).

Daňové delikty je možné podle stupně závažnosti rozdělit na:

- daňové stávky,
- vyhýbání se placení daní (legální daňové úniky),
- daňové úniky (nelegální daňové úniky).

Daňová stávka jako forma odporu platit daňové odvody patří patrně již do historie zdaňování. S prvními daňovými stávkami přišly francouzské zaměstnanecké odbory na začátku našeho století, vyhlášovateli daňových stávek byly často cechy živnostníků. Tyto snahy však většinou končily bez hmatatelných úspěchů a stávkové hnutí prakticky v padesátých letech zaniklo.

Vyhýbání se placení daní (legální daňový únik) má dvě základní formy. Poplatník se může zdržet zdanitelného plnění, činnosti nebo aktu. Nejčastější forma legálního daňového úniku je nalézání co nejvhodnějšího způsobu zdanění, které skýtá konstrukce daně. K vyhýbání se daňové povinnosti může docházet i díky využívání mezer v daňovém systému, kdy jsou při výpočtu daně uplatňovány postupy s cílem minimalizovat daňovou povinnost, ačkoli zákonodárce neměl tuto možnost na mysli.

Mezi legálním a nelegálním daňovým únikem neexistuje vždy přesná hranice, poplatník při využívání nepřesností daňového systému se mnohdy dostává od zákonných praktik či činností na hranici zákona až k daňovému podvodu. Mezi tyto pololegální praktiky je např. možno zahrnout snahu o fiktivní přenesení sídla firmy do zemí, kde jsou nižší daně, případně některé daně neexistují, do tzv. daňových rájů.

Nelegální daňový únik znamená přímé a otevřené porušení zákonů, vždy za hranicí platného práva. Stínová ekonomika se projevuje v každé ekonomice bez ohledu na stupeň rozvoje a politickou orientaci. Šedá ekonomika začíná tam, kde nastupují nezdaněné a státu nepřiznané příjmy, černá ekonomika představuje příjmy spojené s kriminální činností.

V České republice se bylo možno setkat s těmito formami daňových úniků:

- podvody v účetnictví, krácení daně počítáním neoprávněných nákladů, zatajování tržeb, což se dá poměrně snadno zjistit ještě několik let nazpět,
- podvody v oblasti lehkých topných olejů, kdy se tento lehký topný olej následně prodával jako motorová nafta,
- tzv. rumová aféra, tj. prodej rumu na domácím trhu, ačkoliv byl celně deklarován pro vývoz,
- nákup nafty jako komponentu do bionafty, která byla následně prodána jako normální nafta,.
- fingovaný vývoz integrovaných obvodů, vývoz obyčejných kamenů namísto drahých apod.

Daňový únik je složitý jev a často se týká i činnosti nadnárodních skupin v oblasti stínové investiční poptávky či praní špinavých peněz. Při odhalování těchto závažných deliktů je potřeba mezinárodní spolupráce. Správní orgány jednotlivých zemí při snaze zamezit těmto nadnárodním daňovým únikům spojují své síly a získávají nové pravomoci. Na základě závěrů obsažených v „*Bílé knize Evropského společenství*“ (1985) mají v současnosti finanční úřady členských zemí Evropské unie právo nahlížet do účetnictví zahraničních poboček domácích firem a toto právo bylo rozšířeno i na dokumenty týkající se analýzy, programování a počítačového zpracování dat, včetně zákonné možnosti vyzkoušet počítače v provozu. Na požádání musí být správním orgánům předloženy veškeré účetní výkazy a doklady, na jejichž základě byly zpracovány. Stejně tak jsou orgány veřejné správy, banky a některé další orgány povinny odpovědět na každou žádost daňových inspektorů o informace.

Při odhalování daňových úniků se používá celá řada metod od kontroly proti předloženým dokladům po zkoumání celkové daňové situace poplatníka prováděné za jeho přítomnosti. Pravděpodobně nejúčinnějším nástrojem odhalování daňových úniků je kontrola bilance likvidity. Bilance likvidity je postup, jímž si finanční úřad ověří, zda se celková výše platebních prostředků použitých za zkoumané období rovná zdrojům, které mohl mít poplatník za toto období k dispozici. Případná nerovnováha svědčí o existenci skrytých příjmů. Tato metoda je však vysoce pracná a naráží v mnoha zemích i na ustanovení zákonů o svobodě jednotlivce apod.

V České republice existují snahy o vytvoření institutu tzv. majetkových přiznání, které by musel podávat poplatník mající majetek vyšší než 5 miliónů Kč. Podstatou je myšlenka, že lidé žijící ze špinavých a nezdaněných peněz v jistém okamžiku začínají mít problémy s nadbytkem peněz a staví si luxusní obydlí či kupují drahé vozy. Odpůrci těchto majetkových přiznání namítají, že daňoví delikventi si mohou kupovat také starožitnosti či zlato a pracovníci finančního úřadu ze zákona nemohou v soukromém obydlí provádět soupisy těchto druhů zboží.

Velmi zajímavá je skladba daňových neplatičů - zatímco by se dalo očekávat, že se daním budou snažit vyhnout spíše malí a střední podnikatelé, opak je pravdou. Největší podíl daňových nedoplatků připadá na větší podniky v platební neschopnosti, které nehradí své závazky dodavatelům a často ani zaměstnancům, natož aby zaplatily daně státu.

Východisek z této situace je navrhováno několik, ale ani jedno z nich se zatím plně neuskutečnilo. Především je to změna daňové soustavy. Ta sice v uplynulých deseti letech zažila mnoho radikálních změn a mnoho novelizací, stále však nesplňuje kladené požadavky na efektivnost a důslednost. Důslednost chybí především v předpisech o výběru a vymáhání

daní, které daleko více svazují finančním úřadům ruce, než aby jim byly oporou při výběru daní a exekuci. Dalším navrhovaným řešením je urychlení konkurzu podniků, které by pomohlo rychle likvidovat podnik a tím uspokojit pohledávky jak státu, tak zaměstnanců a dodavatelů. K tomu je ale zapotřebí zákona o konkurzu a vyrovnání. Novelizace ve smyslu radikálních úprav a ne pouhého doplnění, jak tomu je ve většině případů.

Dalším z velkých problémů, které trápí daňovou správu, je fyzické i psychické napadání daňových úředníků. Jestliže v roce 1993 byly takové případy na policii nahlášeny čtyři, loni už jich bylo 114. Nejčastěji jsou napadáni daňoví kontrolori. Jeden z kroků ke zlepšení daňové správy se proto týká právě daňových kontrol. V každém kraji nyní vznikají specializované jednotky daňové kontroly. Ty se zaměří hlavně na sledování poplatníků, u nichž je větší riziko daňových úniků. Do těchto jednotek půjdou ti nejzkušenější pracovníci. Právě pro ně by také měly být určeny nejvyšší sazby rizikových příplatků (okolo čtyř tisíc korun). Finanční úřady si také hodně slibují od sloučení celní a daňové správy. Znamenalo by to mimo jiné i možné využití dnešní celní stráže jako ozbrojené složky na ochranu pracovníků finančních úřadů při provádění daňových kontrol.

Lihoviny

Producenti lihovin si stěžují, že se v České republice rozbujel černý trh především s vodkou a rumem do takové míry, jaká by v členských zemích Evropské unie byla naprosto nepředstavitelná. Daňové úniky z této nelegální produkce dosahují ročně až tří miliard korun, přičemž nelegální trh může dosahovat až třetiny celkové domácí produkce. Nešvar, s nímž se musí potýkat i Česká obchodní inspekce (kontrolor nelegálního prodeje), je ten, že prakticky není možné zjistit jaký objem lihovin se u nás vyrábí legálně. Čísla do statistik nedávají například malí producenti lihovin, kteří mají méně než 25 zaměstnanců. Takže názory, kolik tu vlastně je alkoholických nápojů legálně, jsou pouhé odhady.

(www.mujiweb.cz)

7. ZÁVĚR

V kapitole o srovnání spotřebních daní byly vyzdviženy hlavní rozdíly mezi spotřebními daněmi České republiky a Velké Británie. Otázkou je, zda tím bylo dosaženo předpokládaného výsledku, zmíněného hned v úvodu této bakalářské práce. Skutečně jsou spotřební daně Velké Británie tolik napřed před těmi našimi českými? A opravdu má Česká republika po vstupu do Evropské unie stále co dohánět?

Odpověď není tak zcela jednoznačná. Pokud bychom měli zodpovědět první otázku, zcela určitě platí, že spotřební daně Velké Británie mají značný náskok před spotřebními daněmi tady u nás. Je to dáno nejen vysokými sazbami, které ty české několikanásobně převyšují, ale také některými podmínkami, jež se od podmínek v České republice poněkud liší. Mnohým lidem se mohou zdát výhodnější podmínky ve Velké Británii, jiným zase v České republice. To je věc názoru. Ovšem sazby jsou jaké jsou a všichni se jistě shodnou na tom, že britské sazby spotřebních daní mají něco do sebe. Jsou výhodné nejen z hlediska výnosnosti a jejich přínosu do státního rozpočtu, ale také z hlediska vyšší snahy omezit používání škodlivých výrobků, kterých se přímo dotýkají. Je pravda, že konzumenti daných výrobků měli, mají a stále budou mít námitky, protože se jim nákup těchto výrobků dost prodraží, ale na druhou stranu je důležité brát v úvahu i to, že výše sazeb je takto stanovena prakticky pro jejich dobro. Pokud totiž výrobky podléhající spotřebním daním konzumují, znamená to, že nějakým způsobem škodí buď sobě, nebo svému okolí.

Také se musí zohlednit fakt, že určité druhy výrobků jsou za určitých podmínek od daně osvobozeny, mají nižší sazbu daně nebo za ně může být již zaplacená daň vrácena. Tím spotřební daně tolik nedopadají na spotřebu výrobků, které jsou méně škodlivé nebo se pouze omezeně používají.

Konečná odpověď na otázku týkající se rozdílu spotřebních daní ve Velké Británii a České republice by tedy mohla znít: Ano, britské spotřební daně mají před těmi českými velký náskok a kromě toho jsou i na mnohem vyšší úrovni. Určitě by nebylo na škodu, kdyby si Česká republika vzala ze spotřebních daní Velké Británie příklad a alespoň částečně je následovala. Myslím si, že zvláště prospěšné by bylo následovat Velkou Británii v oblasti spotřební daně z tabákových výrobků. Kdo ví – možná se toho občané České republiky jednoho dne také dočkají. Změny zákonů probíhají neustále.

Kdybychom vzali v úvahu druhou otázku, musím uznat, že jsem se při svém úsudku zmíněném v úvodu poněkud zmýlila. Myslela jsem si, že Česká republika má ve svých zákonech o spotřebních daních ještě značné mezery, které je nutné upravit tak, aby zákonům Evropské unie více vyhovovaly. Ovšem po jejich důkladném prostudování a následném porovnání s Evropskou unií jsem zjistila, že opak je pravdou.

Spotřební daně České republiky nejen že dosáhly minimální výše spotřebních daní stanovených Evropskou unií, ony je dokonce ve většině případů překročily. I když ne o tolik, aby se dalo říci, že jsou „za vodou“ pro případ dalšího zvyšování sazeb – pokud totiž Evropská unie své sazby spotřebních daní opět zvýší (což se předpokládá, protože prognóza do budoucna zcela jasně říká, že sazby se zvyšovat ještě budou), bude muset Česká republika své sazby též zvyšovat, aby požadavkům Unie vyhověla. Ale pozitivní jsou i změny sazeb, které byly provedeny doposud. Ono je samo o sobě velmi pravděpodobné, že sazby spotřebních daní by se v České republice zvyšovaly i bez „pomoci“ Evropské unie.

Kromě sazeb je samozřejmě nutné brát v úvahu i ostatní podmínky, které se spotřebních daní týkají. Této oblasti Česká republika taktéž naprosto vyhovuje, a velmi pozitivní je fakt, že zapracování zákonů Evropské unie do těch českých proběhlo bez toho, aby si Česko vyžádalo časový odklad. Při pročítání evropských směrnic jsem totiž zjistila, že některým státům Unie byl povolen delší termín pro sladění jejich zákonů se zákony Evropské unie. To se Čechů ale netýkalo.

Odpověď na druhou otázku tedy zní: Ne, Česká republika nemusí v oblasti spotřebních daní po vstupu do Evropské unie nic dohánět, alespoň do doby, než proběhnou další změny. Ačkoli to tak zpočátku asi nevypadalo, Česká republika je stát, který bez větších problémů plní požadavky stanovené Unií a snaží se jim co nejlépe vyhovět.

A co říci na úplný závěr? Problematika spotřebních daní zřejmě není tak ožehavé a stále probírané téma jako jsou třeba daně z příjmů nebo daň z přidané hodnoty, ovšem zcela jistě jsou velmi důležitou a nedílnou součástí nejen daňového systému, ale také výnosů každého státu. Spotřební daně zde byly, jsou a nadále budou, a já si myslím, že můžeme být vlastně rádi, přestože nám zvyšují ceny vybraných výrobků. Díky nim možná jednou dojdeme k tomu, že skutečně značně omezíme spotřebu výrobků, které jsou škodlivé, a vše kolem nás bude čistější a zdravější.

8. PŘÍLOHY

8. 1. Britské celní kanály

V návaznosti na kapitolu o spotřebních daních Velké Británie zde uvádím jako jednu z příloh základní údaje o britských celních kanálech.

Na všech britských letištích a přístavech musí každý cestující projít přes červený nebo zelený kanál, na vnější hranici Evropské unie jsou zřízeny také modré celní kanály. Cestující procházejí přes jednotlivé kanály podle toho, jaké zboží v zahraničí nakoupili, kde ho nakoupili a v jakém množství.

Červený kanál – prochází jím cestující, který má zboží k proclení nebo ten, kdo si není jistý, zda potřebuje své zboží proclít.

Zelený kanál – slouží pro cestující, kteří nemají nic k proclení.

Modrý kanál – je určen pro cestující ze třetích zemí, tj. zemí mimo Evropskou unii, kteří nemají žádné zboží k proclení.

Při přechodu hranic je také důležité prokázat, že nepřevážíte zboží, které je ze zákona zakázané nebo nějakým způsobem omezené z důvodu ochrany veřejné bezpečnosti, zdraví a životního prostředí. To platí jak pro cestující ze třetích zemí, tak pro cestující ze zemí Evropské unie.

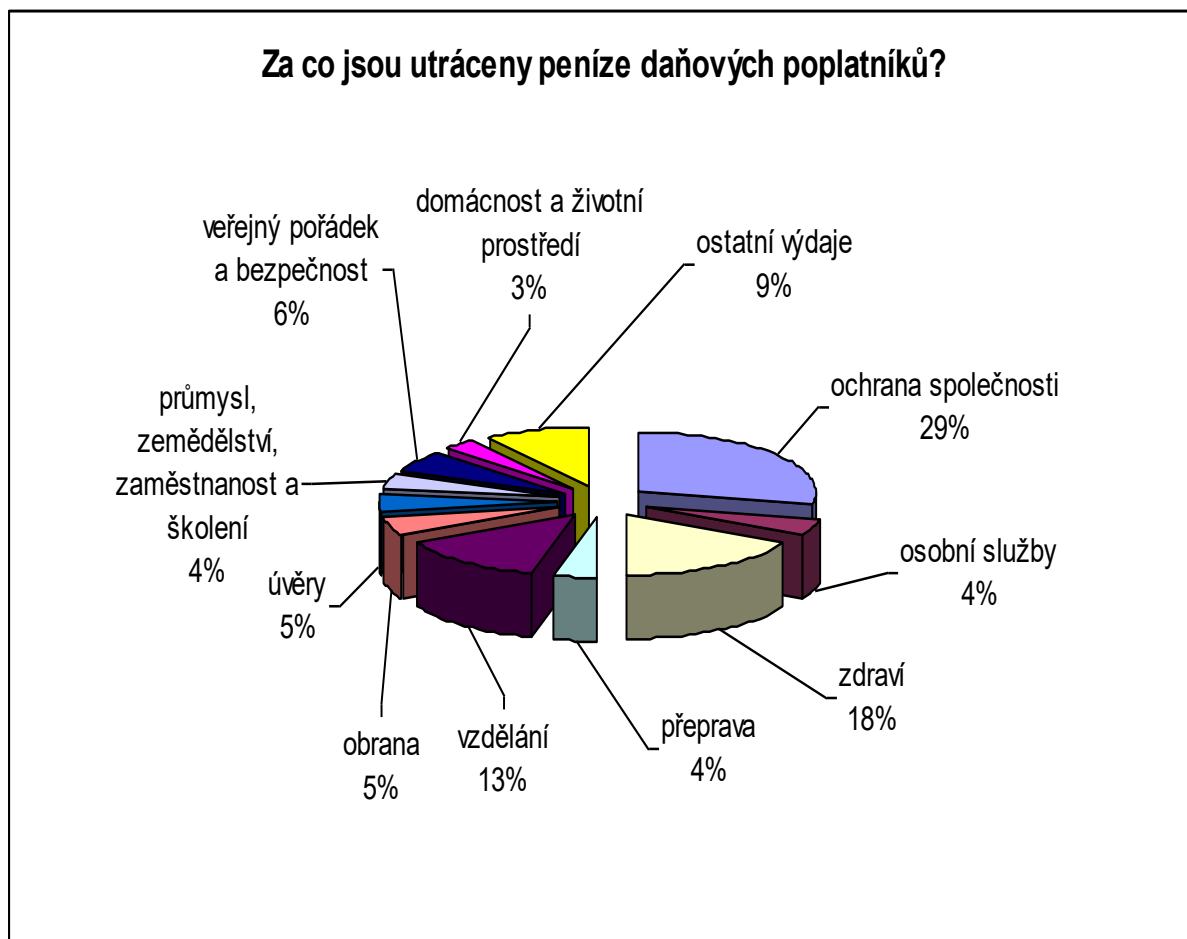
8. 2. Tabulka – porovnání cen paliv ve Velké Británii se zámořím

(pozn.: údaje jsou ze dne 20. února 2005)

Země	Měna	Místní měna za 1 litr		Britská pence za 1 litr	
		bezolovnatý benzín	nafta	bezolovnatý benzín	nafta
Rakousko	Euro	0,93	0,86	66,16	61,18
Belgie	Euro	1,15	0,91	81,81	64,74
Česká republika	Koruna	24,30	24,40	59,68	59,92
Dánsko	Koruna	8,57	7,63	81,46	72,53
Finsko	Euro	1,11	0,91	78,96	64,74
Francie	Euro	1,08	0,93	76,83	66,16
Německo	Euro	1,10	0,95	78,25	67,58
Řecko	Euro	0,81	0,79	57,62	56,20
Nizozemí	Euro	1,26	0,92	89,64	65,45
Maďarsko	Forint	239,50	229,00	74,27	71,02
Irsko	Euro	0,95	0,95	67,58	67,58
Itálie	Euro	1,13	1,02	80,39	72,56
Lucembursko	Euro	0,92	0,73	65,45	51,93
Estonsko	Koruna	11,25	11,25	50,90	50,90
Norsko	Koruna	9,73	8,73	83,02	74,49
Lotyšsko	Lot	0,49	0,47	50,35	48,29
Litva	Litas	2,55	2,49	52,53	51,29
Polsko	Zlotý	3,65	3,48	70,31	67,03
Slovensko	Koruna	34,20	33,80	64,12	63,37
Slovinsko	Tolar	206,10	199,40	62,14	60,12
Portugalsko	Euro	1,00	0,83	71,14	59,05
Španělsko	Euro	0,88	0,82	62,60	58,33
Švédsko	Koruna	10,34	9,42	80,09	72,97
Švýcarsko	Frank	1,39	1,51	63,62	69,11
USA	Dolar	50,09	54,85	27,05	29,62

zdroj: European Road Information Centre (Ženeva)

8. 3. Graf – Výdaje ze státního rozpočtu z vybraných daní ve Velké Británii

Zdroj: HM Treasury, 2005-2006 Krátkodobé platební projekty

8. 4. Uhlíková daň (daň ze změny klimatických podmínek)

Jako zajímavost uvádím v příloze i základní informace o uhlíkové dani používané ve Velké Británii. Vstoupila v platnost 1. dubna 2001. Je uvalena na průmyslové a komerční použití elektřiny, uhlí, přírodního plynu a stlačeného ropného plynu (LPG). Daňové sazby se liší podle typu použitého paliva. Tato daň byla vytvořena, aby pomohla Spojenému království dosáhnout cíle stanoveného vládou – snížit o 20 % emise oxidu uhličitého do roku 2010 v porovnání s rokem 1990. Energetické firmy, které uzavřely smlouvu o změně klimatických podmínek, jež vyhovuje kritériím stanoveným vládou, budou platit nižší sazbu uhlíkové daně. Tato sazba činí 20 % standardní sazby.

9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

EPIS – ekonomický a právní informační software: směrnice EU k jednotlivým spotřebním daním (2. 3. 2006)

Hospodářské noviny, 5. 9. 2005.

Kubátová, K., Vítek, P.: Daňová politika – teorie a praxe. Codex Bohemia, 1997.

Marková, H.: Daňové zákony, úplná znění platná k 1. 1. 2005. Grada, 2005.

Rovnost – Brněnský a jihomoravský deník. ČTK, Rubrika: zdraví, inzerce, 27. 8. 2004.

Vančurová, A. a kol.: Daňový systém ČR 2004. Praha, VOX, 2004.

www.mfcr.cz (28. 11. 2005)

www.idnes.cz: článek Ambrozek chce daň z aut. (25. 11. 2005)

<http://www.miras.cz/seminarky/finance-dane-britanie.php> (18. 11. 2005)

www.finance.cz/home/dane_a_audit/svet/britanie (18. 11. 2005)

www.finance.cz/home/dane/druhy_dani/spotrebni (18. 11. 2005)

www.seminarky.cz (18. 11. 2005)

www.muweb.cz/ [www.mherink/uniky.htm](http://www.mherink.uniky.htm) (28. 3. 2006)

Pozn.: následující seznam literatury byl použit v původním znění v anglickém jazyce, proto nebyl zařazen do citací uvedených v literární rešerši.

Spotřební daň z minerálních olejů (Excise duty on hydrocarbon oil): Hydrocarbon Oil Duties Act 1979 ve znění Finance Act 1979 a následných finančních zákonů.

Spotřební daň z tabákových výrobků (Excise duty on tobacco products): Tobacco Products Duties Act 1979 ve znění finančních zákonů roku 1981, 1988, 1992 a 1993.

Spotřební daň z lihovin (Excise duty on spirits): Alcoholic Liquor Duties Act 1979 ve znění pozdějších předpisů a nařízení the Alcoholic Liquor Order 1979, Isle of Man Act 1979 a Customs and Excise management Act 1979.

Spotřební daň z vína a produktů vyrobených na vinném základě (Excise duty on wines and made-wines): Alcoholic Liquor Duties Act 1979 ve znění pozdějších předpisů a nařízení the Alcoholic Liquor Order 1979 a Isle of Man Act 1979.

Spotřební daň z piva (Excise duty on beer): Alcoholic Liquor Duties Act 1979 ve znění pozdějších předpisů a nařízení the Alcoholic Liquor Order 1979 a Isle of Man Act 1979.

Spotřební daň z jablečných a hruškových moštů (Excise duty on cider and perry): Alcoholic Liquor Duties Act 1979.

<http://customs.hmrc.gov.uk/> (20. 1. 2006)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageExcise_InfoGuides](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageExcise_Home](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageVAT_ShowContent&propertyType=document&columns=1&id=HMCE_CL_001226](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageVAT_ShowContent&id=HMCE_CL_000232&propertyType=document](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageVAT_ShowContent&propertyType=document&Columns=1&id=HMCE_CL_001171](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageExcise_RatesCodesTools&propertyType=document&id=HMCE_PROD1_023923](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageExcise_ShowContent&id=HMCE_CL_0002468&propertyType=document](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageVAT_ShowContent&id=HMCE_CL_000250&propertyType=document](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageVAT_ShowContent&id=HMCE_CL_000266&propertyType=document](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageVAT_ShowContent&id=HMCE_CL_000207&propertyType=document](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageExcise_ShowContent&id=HMCE_CL_000164&propertyType=document](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageExcise_ShowContent&id=HMCE_CL_000173&propertyType=document](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageLibrary_ShowContent&id=HMCE_CL_000224&propertyType=document](#)

[/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageVAT_ShowContent&id=HMCE_CL_000268&propertyType=document](#)

/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageLibrary_ShowContent&id=HMCE_CL_000211&propertyType=document

/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageExcise_ShowContent&id=HMCE_CL_000203&propertyType=document

/channelsPortalWebApp/channelsPortalWebApp.portal?_nfpb=true&_pageLabel=pageExcise_ShowContent&id=HMCE_CL_000856&propertyType=document

<http://www.ifs.org.uk/taxsystem/taxsurvey2000.pdf> (20. 12. 2005)

www.statistics.gov.uk (10. 11. 2005)

www.hm-treasury.gov.uk (3. 12. 2005)

www.inlandrevenue.gov.uk (10. 11. 2005)

www.hmce.gov.uk (3. 12. 2005)

<http://www.hmrc.gov.uk/rates/menu.htm> (10. 12. 2005)

www.suretax.co.uk/taxrate.html (10. 11. 2005)

www.tax.org.uk (10. 11. 2005)